

Dərs kitobi

ZUHUN TATİ 2

RÖVŞƏN ƏLİYEV
DADAŞ ƏLİYEV

Be **2**-toyin sınıflon ümumi təhsil müəssisəhon

ZUHUN TATİ

fənnirə əz ü

METODİK VƏSOİT

© Voza Səhmdor Cəmiyyət “Şərq-Qərb”

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
info@eastwest.az və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

ŞƏRQ-QƏRB

Mündəricot

1. Yekimin dər. Ruz bilik	17
2. Dutoyin dər. Oilemun	20
3. Satoyin dər. Xunemun	23
4. Çortoyin dər. Əz həmmeyi qəşəng	26
5. Panctoyin dər. Biceyi Vətən?	29
6. Şeştoyin dər. Bə küçəhon Şuşa	33
7. Haftoyin dər. Nicot	37
8. Həştoyin dər. Xırda fincon	41
9. Nıhtoyin dər. Məktəbmun	45
10. Dəhtoyin dər. Sınıfmun	48
11. Dəh yəkimin dər. Bı rəsm dərsi	52
12. Duzdəhtoyin dər. Yosəməndor	55
13. Dəh satoyin dər. Xəzri	58
14. Dəh çortoyin dər. El ve gılıdə	62
15. Dəh panctoyin dər. Xo ra sehri	66
16. Dəh şeştoyin dər. Şəhri Bokü	68
17. Dəh haftoyin dər. Löyij	71
18. Dəh həştoyin dər. Dəryo Xəzər	74
Ohil və şö	76
Siçon ve şir	78
Cip, cip, cücəhonman	80

Müqəddimə

Ozərbaycon bə multikultural dəyərhon səh'ib və həmin dəyərhona yelig birə ye dövləti. Zuhun miqdori kəm birə xalqhona vomıxtana be dövlətmun qe kələh əhəmiyyəti histi. Bə Konstitusiye Respublike Ozərbaycon əsosən ben ölkə zıstə hər kəs əz zuhun möxiştan be isto-foda soxtan və bı xosta zuhun tərbiyə və təhsil be ustoran ve yaradıcılıq be məşğul biran h'üquqirə bö moliki. İmruz bı ölkemun zıstə saxur, avar, talış, udi, xınalıq, kürd və s. miqdori kəm birə xalqhona nümayəndəhoni bı darun oilə ve doğma zuhun xıştənun sıxan bısoxtənund və odət -ənənəhon xıştanuna və bərobər zuhun xıştənuneş bə bə'dərin nəsilhon bırasundə-nund. Lokin zuhuna vomıxtan ancaq verbal ünsiyyətə na, həmiş fonetik, leksik, qrammatik xüsusiyyəthoneş vəyiftana tələb bısoxtan. Çünki ben zuhun elmi-kütləvi nəşrhona, radio və televiziya proqramhonirə, qəzet və jurnalhona h'özır biran, ənənəvi bədii ədəbiyyata nöiş-tana inkişof soxtan zuhuna gərdündəgorhona bə pişöyi birə əz perspektiv vəzifəhoni.

Müxtəlif zuhunhon, dinhon və mədəniyyəthona birə vese Ozərbaycon ye tolerant dövləti tə-sodüfi nısti ki, bı 16 sentyabr 1992-toyin sol Prezident Respublike Ozərbaycon numi "Bə h'əqq bə Respublike Ozərbaycon zıstə milli kəmihona, miqdori kəm birə xalqhona və etnik qruphona h'üquq və ozodihonişşuna yelig birani, zuhun və mədəniyyətişuna be inkişofı dövlətə yardımı" birə Fərmon dore. Bə Ozərbaycon zıstə vətəndoşhona zuhunişuna be vomıxtan şəroit be biran Respublike Ozərbaycona Təhsil Nozirirə torixi 22.06.2016-toyin sol və nımreyi 427 birə əmri əz fərman Prezident bə'məl umora vəzifəhona bı cö be rasundan xidmət bısoxtan. Be əmr əsosən miqdori kəm xalqhona zuhuni vomıxtə ümumtəhsil məktəbhona be I-IV sinifhonirə bı tədris plani həmin zuhunhona be tədrisi bə həftəyi 1 və yo 2 səət dərs cürö soxta bire.

Be II sinif bı nəzər gıriftə "Zuhun tati" dərs kitobi miqdori kəm birə xalqhona fənn proq-ramı (kurikulumu) bə əsosi h'özır soxta bire. Bə kitob dəsti dərs kitobi və metodik vəsoit doxili. Dərs kitobirə h'özır bısoxdəni imkonhon və maraqhon şogirdhon bı nəzər vəyiftə bire, əsos məqsəd güşdoştan-bısəruftoran, sıxan soxtan, xundan və nöiştan bacarıqhonirə bə forma vəngəstan nora bire. İn bacarıqhona bə forma vəngəstan be inkişof nitq san şəroit bə'məl biyonı. Bı dərs kitobi be səviyyə ibtidai təhsil bı nəzər gıriftə birə standarthon məz-mun əməl soxta bire, şifohi nitqə əvvəlin bacarıqhonirə bə forma vəngəstan, güşdoştan-bısə-ruftoran, xundan bacarıqhonirə, sıxan, h'əlqe sıxanhona və modelhon cümlərə, qaydahon tələffüz və nöiştana be bı sər uftoran müxtəlif tapşırıqhon dora bire. Ve vosite dərs kitobi şogirdhon ve Zuhun tati əloqədor müvofiq vərdiştəhona san bö səh'ib boşund, fikirhon xıştə-nuna bı sərbəst şəkil san ifoda sozund və san ünsiyyət bacarığı bə dəst biyonund.

Bə 2-toyin sinif Zuhun tati fənni bı həftəyi 1 sə'ət san boşı və 34 həftərə bə ərzi (34 sə'ət) san tədris boşı. Bı dərs kitobi birə mövzuhon bə 21 dərs nohra bire. Hər dərsirə bə tədrisi 1, yoxud 2 sə'ət cürö bire.

Be mə'limhon bı nəzər gıriftə metodik vəsait əz müqəddimə hissə və şərhhon dərshon iborəti. Bə müqəddime metodik vəsoit dərs kitobirə bə h'əqq məzmun-strukturi mə'lumot dora bire, metodoloji konsepsiyeyi şərh, hər dərsi cürö-cürö vese icmol təqdim soxta bire. Ben icmolhon dora birə standarthon və bı dəst vorda birəniyə nəticəhon əks xıştana yofte. Ve metodik vəsoit oşino birə mə'limhona beyi dərse gedişotirə bə plan vəngəstan, təlimə texna-logiyahonirə, dərse be girəştan lozım birə əlova resurshona, köməkçi vositəhona be müəyyən soxtan, motivasiyara be tərtib soxtan, məqsədhon tapşırıqhona be oşkor soxtan, formativ qiy-mətdorana meyorhonirə be təyin soxtan diyə roh'ət san boşı.

Be I–IV sinifho ümumtəhsil məktəbhona sayı kəm birə xalqon bı əsos fənn proqramı (kurikulumirə) bı dərs kitobi xəthon məzmun güşdoştan- bısəruftoran, sıxansoxtan, xundan və nöiştan bacarıqhonirə bə forma vəngəstana bı nəzər bəgırftan.

Güşdoştan-bısəruftoran. II sinifə bı xətt məzmun güşdoştan- bısəruftoran əsos məqsəd şogirdhona sıxan soxtara bı sər uftorani, bə mürocət adekvat reaksiya doraniyi. Ben məh'əl şogirdhona reaksiyeyi həm verbal, həmiş qeyri-verbal birani mümküni. Nəticə təlimə be real soxtan müəllim bə şogirdhon məzmuni “Güş dorind və təkror sozind”, “Güş dorind və ruşun tind” birə tapşırıqhon doraniyi. İn tapşırıqhaona be real soxtan əz dərs kitobi ımbı istifoda soxtan. Güşdoştan-bısəruftorana düzgün be real soxtan və inkişofı şogirdhona leksik bazeyirə be zəngin soxtan və əz ü düzgün istifadə soxtana bı forma vəngəstan tələb bəbiran. Ben mərhələ şogirdhona qe kor fidoşta leksik konstruksiyahon, sıxanhon və etikethon nitqə vəyiftani mümküni. Uşuna ünsiyyətirə əsosirə təşkil soxta, ye h'isseyi əz oilə umora və mövcud eh'tiyot sıxan ye qədərş san zəngin boşı.

Güşdoştan-bısəruftoran şifahi nitqə bı sər uftoranirə, bı beyin mə'nö bı dəst vordanirə və bı sər uftoranirə tələb bısoxtan. To bə məktəb raftan bı şogird vese fiziki vərdiş forma ustora in bacarıq bı vaxt dərs bə müəyyən ye sistemi san buftunı və inkişof san soxta boşı. Əz in səbəb şogirdhona bə II sinif sıxan soxtahona güş doştani, bə şinirəhon verbal, yaxud qeyri-verbal şəkil cavob dorana kələh əhəmiyyəti hıstı. Şogirdhon bə digər bacarıqhon əz səh'ib biran püşö mütləq güşdoştan-bısəruftorana, bə şinirə xıştanun münosibət ruşun dorana dunustəniyund. İnhona h'əmmeyi bı şogirdhon nitq dırışt bısoxtəni əz bə dəst vorda bacarıqhona be istifadə soxtan san imkon sozı. Mə'limhona in məh'əl bə dəst vordəniyə nəticə şogirdhona güşdoştan-bısəruftorani, inə bürüzə dorani, şinirə sıxan, ifoda və cümləhona mə'nöyirə izoh soxtani, bə nitq sıxan soxtagora birə əsos fakthona müəyyən və cürə soxtani.

Sıxansoxtan. Mə'lumi ki, bacarıqhon nitq əsosən proses ünsiyyət bə forma baftoran. Bı dərşhon bı vaxt sıxan soxtan mə'lim kunun soxtəniyi ki, şogird əz vomıxta sıxanhon iborət sodə cümləhon dırışt sozı və be Zuhun tati birə əz spesifik morfoloji və sintaktik konstruksiyahona istifadə sozı in konstruksiyahona bə nitq xıştanun zü-zü təkror sozund. Çünki təkror bısoxtəni şogirdhon sıxanhona, basta sıxanhona və konstruksiyahon cümlərə bə biyor diyə xub bıdoştənu. Bə nəzər vəynind ki, əvvəl in proses, təbii ki, imitativ xarakter san gərdunı. Lokin in, əz bə'də bə vərdiş nitq be çarxirani və zəngin birani həmin prosesə bö xüsusi əhəmiyyətə doran lozımı. Bə II sinif standarthon xətti məzmun “Sıxansoxtan” a be real soxtan bı dərs kitobi kor ve ru şəkil bərdəniyi və bə sıxan bısoxtəni real soxta tapşırıqhon dora birəniyi. Əz in əlova, bə əsos müəyyən mövzuhon bijlə dialoqhona dırışt soxtan əz mütləq istifadə birəniyə modelhoni. Bı dərs kitobi təqdim birə kompozisiyeyi müxtəlif şəkilhon ekspressiv bacarıq h'isob birə sıxan soxtana bə inkişofı xidmət bısoxtan. Təsvir şəkilhon, bə əsos şəkilhon ba suolhon cavob doran, ye qoş bə'də bə əsos şəkilhon sərbəst süjethona dırışt soxtan, ben süjethon münosibət ifoda soxtan be inkişof in bacarıq san şəroit bə'məl biyonı. Ben məh'əl şogird ancaq dire xıştana təsvir na bısoxtan, həmiş fikir soxtə xıştana ve sıxan soxtan qobiliyyəti şifohi nitqə bə oli mərhələyi san rası. Şogirdhona sıxan soxtan qobiliyyətirə be inkişof soxtan lozımı ki, ve ru şəkil kor bərund və ye mövzu müzakirə bəbirəni şogirdhona hər yekiyirə bə fikirhon xıştan münosibət ruşun tı və xıştana be ifoda soxtan şəroit dırışt sozı, beşun ve köməkçi suolhon istiqomət tı.

Ve ru şəkilhon kor bərdəni bı şogirdhon obrazhona, təsvir birə situasiyahona şərh soxtana san şərh sozı, fikir xıştana be güftiran cəsarət dorani, ben məh'əl məsələn, “Tı kiləm fikir

bısoxtəni?", "Tı ben vəziyyət çı mini?", "Ve fikirtı, in düzi?" və s. suolhon ve doran istiqomət dora birəni. Ben məh'əl be ünsiyyət şogirdhon zəruri birə cümlə dırist soxtan, şifohi mətn tərtib soxtan, nitqə dialoji və monoloji formahonirə istifoda soxtan, xarakteri nəqli, təsviri, müh'okimə birə şifohi mə'lumothona h'özır soxtan qobiliyyətirə bə forma san vəngəni.

Qobiliyyət sıxan soxtana bə forma be vəngəstan şogirdhon əz vahidhon zuhun san istifoda sozund, müstəqil şifohi mətnhon tərtib san sozund, fikirhon xıstan sərbəst ifoda san sozund, bə proses ünsiyyət əz müxtəlif formahon nitq be məqsəd xıstan san istifoda sozund, müşohidə soxta əşyo və h'odisəhona şifohi san təsvir sozund, güş doşta mətnə məzmunirə ve məntiqi sıxan soxtana san dunund.

Xundan. Bə II sinif xətti məzmun xundan bə h'əmme səviyyəhon ümumi təhsil istifoda bəbiran. Şogirdhon əz müxtəlif mənbəhon istifoda bısoxtəni fakt və h'odisəhona vomıxtana, lüğət eh'tiyotirə zəngin soxtana, xundana əvvəlin texnikeyirə, düzgün tələffüz, ve sürəti, ve şüuri, ve ifodeyi birə düzgün xundana vərđışhona bə forma vəngəstanirə təmin bısoxtan. Ben məh'əl bə müxtəlif növ və üslub nöştə mətnhona məzmunirə bı səri kor raftəni, fakt və h'odisəhon bə qruphon vəngəsdəni və müqoyisə birəni, xünö və fərqi birə cəhəthon müəyyən birəni, beşun münosibət ruşun dorəni. İn prosesəhon be şogirdhon idroki və hissi qobiliyyəthonə bö səh'ib biran imkonı bı dəst uvordan. Qobiliyyət xundana inkişofı ba duto istiqomət sər bızəran: əvvəl əvvəlin xundan qobiliyyəthonı bə forma baftoran ki, iniş bı nöştə forma təqdim birə sıxan, cümlə, mətnə xundana bə əsosi sər bızəran. Dutoyin istiqomət şogirdhona ve səs və yo səs nə bira şəkil xunda materiala bı beyin əz mə'nö doran iborəti. Ba prases xundan şogirdhon məzmunə bı sər uftorəni, xunda mətnə bı beyinhon ba cun vordəni, əz xundahon nəticə dərordən və ürə təhlil soxtan vomıxtəniyund. Qobiliyyəthon xundana bə forma uftorana ve vositə h'ərfehona bə həm xünö soxtan və sıxanhon ve hecohon əz xundani bərdənd. Be əzənin bı dərs kitobi dora birə yehecöyi və dihecöyi sıxanhona əz ü əz sər zəran bı məqsəd uyğuni.

Ben qobiliyyət bı səh'ib birana bı nəticəyi şogirdhon xunda mətnə sıxanhonirə mə'nöyirə san izoh dunund soxtan, orfoepiya qaydahonirə bö ve riyyət soxtan san mətnə düzgün xundana dunund, bə müxtəlif janr və üslub birə mətnhona san bə sər buftunund və inə san nümo-yiş sozund, bı sər mətnhon kor soxtan vərđışgonirə san bö səh'ib boşund, bə h'əqq məzmun mülohizəhon xıstana san güyund, elmi-kütləvi və bədii mətnhona ve ifadəyi xundan qobiliyyətirə bı dəst san biyonund.

Nöştən ən zəruri qobiliyyəthonə əhotə bısoxdan, xundana fəoliyyəthonirə bə h'əyot be girərundan imkon bəməl uvordan. Məqsəd şogirdhona bı nöştə şəkil informasiya təqdim soxtana dunustani, fikir və hisshon xıstana ifoda soxtana bö noil birani. Miqdori kəm bira xalqhona, əz un cümlə Zuhun tatirə be vomıxtan nöştən xəthon məzmunə yekiyi. Bərə nöştəna əvvəlin texnikeyirə, orfoqrafik qaydahona, pöyistan işorahonirə qaydahonirə vomıxtani vocibi. Şogirdhon həmiş əz vohidhon və üslubi imkonhon zuhun istifoda qobiliyyəthonirə bö səh'ib birəniyund. Bı darun in qobiliyyəthon əz müxtəlif formahon nitq istifoda vərđışhoni birəniyi. Bı nöştən be xıstanaifoda qobiliyyətirə inkişofı, nöştəyi oydin və xundəni birani mütləqi. Bə əsos müəyyən standarthon vomıxta texnika nöştəna məqsədi vərđiş nöştəna bəməl vordani.

Ben qobiliyyət səh'ib birana bı soyeyi şogirdhon vese nəticə bı nöştə nitq xıstanun bə orfoqrafia qaydahoni əməl soxtana, pöyistan işorahonirə bı cöyi və düzgün istifodara san vomuzund, fikirhon xıstana bı nöştə şəkil sərbəst ifoda soxtana san dunund.

Qiymətdoran

Diagnostic qiymətdoran

Bə II sinif şogirdhona zuhun dunustanirə səviyyeyirə be müəyyən soxtan və tədrisə bə plan be vəngəstan diagnostic qiymətdoran bərdəniyind. Diagnostic qiymətdoran əvvəl tərtib birə meyorhona bə əsosi real soxta bəbiran və ben məh'əl bə şogirdhon əz həddi qe tapşırıq doran düzgün ni. Nümunə:

Meyor Səviyyə	Səviyyə güşdoştan-bı sər uftoran	Səviyyə sıxan eh'tiyoti	Qobiliyyət cümlə dırışt soxtan	Səviyyə fikirə tam ifoda soxtan
I səviyyə	Səviyyə güşdoştan-bısəruftoran qe zəifi	Ve girəştə mövzu əloqeyi birə sıxan eh'tiyoti nisti.	Nə bıstan cümlə dırışt soxtan .	Fikir xıştana nə bıstan ifoda soxtan.
II səviyyə	Səviyyə güşdoştan-bısəruftoran zəifi	Ve girəştə mövzu əloqeyi birə sıxan eh'tiyoti kəmi.	Cümlə dırışt bısəxtani əz qrammatik normahon bıdərmoran.	Fikir xıştana be ifoda soxtan çətini bıkəşiran.
III səviyyə	Səviyyə güşdoştan-bısəruftoran qe qənoətbəxşi.	Ve girəştə mövzu əloqeyi birə sıxan eh'tiyoti hısti.	Cümlə dırışt bısəxtani bə qrammatik normahon bı səhvəhon rah bıdoran.	Fikir xıştana ifoda bısəxtan bı səhvəhon rah bıdoran.
IV səviyyə	Səviyyə güşdoştan-bısəruftoran bılindi	Ve girəştə mövzu əloqeyi birə sıxan eh'tiyoti qeyi.	Cümlə dırışt bısəxtani bə qrammatik normahon əməl bısəxtan.	Fikir xıştana sərbəst ifoda bısəxtan.

Formativ qiymətdoran

Formativ qiymətdoran şogirdhon ruzinə fəoliyyətirə be müntəzəm dənişiran və dəyər doran xidmət bısoxtan. Formativ qiymətdorana be bərdan tapşırıqhon şogirdhon cürö-cürə be qiymət dorani h'özır soxtəniyi. Bı soye formativ qiymətdoran mə'limhon şogirdhona bilik və bacarıqhona bə dəst vordan imkonhonirə, ben istiqomət bə dəst vordə inkişofa, yoxud zəif birana ve hosundiyi müşohidə soxtana beyi şəroit bə'məl uvordan. Məhz bı soye in qiymət dorana mə'limhon şogirdhona bı vomıxtani və bacarıqhona bö səh'ib birana məh'əli birə çətinihona müəyyən soxtana və noqisihona əz ara mudunund vəyıftan. Mə'lim formativ qiymətdorana bə h'əyot be girərundən tə'limə məqsədhonirə düzgün müəyyən soxtana dunustəniyi. Ben məh'əl ü "Qiymət dora çiyi?" (məsələn, şogirdhona bilik və bacarıqhoni), "Qiymətdorana kiləm bərdəniyi?" (məsələn, ve müxtəlif üsul və vasitəhon), "Qiymət dora kiyyi?" (şogirdi), "Qiymətdorana nəticəhoni kiləm təhlil birəniyi?" (tə'limə nəticəhonirə şogirdhon kiləm real soxtana müəyyən soxta və təhlil birəniyi, düzgün cavobhona miqdori, narasirəhon, mə'limə bı səri kor soxtəniyə problem, diyə qe diqqət rasundəniyə məqomhon və s.) bə sualhon cavob dorəniyi.

Qiymətdorana nəticəhonirə be dərordan xarakterik səhvəhon ba qruphon cürö birəni, ve şogirdhon müzokirə birəni və be şun müvofiq izohhon dorəniyi. Bı bore nəticəhon qiymətdorən bı şogirdhon, volideynhon və rəhbərəhon sinif mə'lumot dora bəbiran. Bə bilik və bacarıqhon qiymət bı dorəni h'əmme şogirdhon bə diqqət birani vocibi. Formativ qiymətdorana be girərundən qiymətdorana üsul və vositəhoni düzgün təyin birəniyi. H'özır birə tapşırıqhona meyorı birəniyi. Bı dərş kitobi şogirdə bacarıqhonirə be peymundan tapşırığa müxtəlif modelhoni təqdim bə biran.

Summativ qiymətdoran

Bijlə və kələh summativ qiymətdoran bəgirərundənund. Rəsmi qiymətdoran be birani bə bore summativ qiymətdoran nəticəhoni bə jurnal qeydhon bəbiran. Bijlə qiymətdoran bı oxır tədris vohidi və ve şərt əz şeş həftə dir nəbiran girərundən lozımı. Bijlə və kələh summativ qiymətdorana girərundənirə vaxti bə solinə planhon bı nəzər vəyıftəniyind.

Bə summativ qiymətdoran şogirdhona bə mürociət adekvat reaksiya dorani, numirə şinirə əşyora düzgün ruşun dorani, ve məqsədi suol dorani, sıxan eh'tiyoti, düzgün tələffüz, tərtibot cümlərə əz leksik cəhət düzgün birani, bə qrammatik tələbhon əməl soxtan -nasoxtan, bə h'əqq əşyo və yo h'odisə sıxan bısoxdəni müfəssəl təsvirə doran, səviyyə fikirə ifodeyi, səviyyə dialoqhona tərtibi, səviyyə robiteyi birə mətn və s. meyorhona bə əsosi san bərund. Ben məh'əl h'əmme meyarhona peymundan vocib ni.

Təlimə formahoni

Şögirdə bı dərs marağırə be ziyod soxtan müxtəlif strategiyahon müəyyən birəniyi. Ben vaxt ve kallektiv, qruphon, cıfthon və fərdi kor formahonirə əz ü istifoda bəbiran. Bı məqsəd dərs müvofiq bə forme tə'lim vəyiftan mə'lim sərbəsti. Bı məh'əl kollektiv kor şögirdhona kallektiv fəoliyyəti lozımı. İn bacarıq vəşun məhz ve vosite in fəoliyyət bə forma baftoran. İn proses uşuna ve həmin bə ünsiyyətişun, be problem həll soxtənunişun, həmin vaxt bə inkişof təfəkkür kömək bısoxtan. Kollektiv kor h'əmme sinifə bə fəoliyyət be cəlb soxtan diye qe sərfeyi birə vositeyi. Bı məh'əl ve qruphon kora şögirdhona müəyyən ye suola və problemə müzokirə soxtan, fikir mübodilə soxtan, bi ye cö fəoliyyət ruşun doran qobiliyyəthoni bə forma baftoran. Uşun bi ye cö hərəkət soxtana, qəror dorana, əz vaxt ve səməreyi istifoda soxtana, əməkdoşi soxtana qobiliyyəthonirə bıvəyifdənund. Bə bijlə qruphon kürə birə şögirdhon bı soye in forme kor nəinki bi ye cö kor soxtana, bə digərhon güş doştan, qənoəthon xıştana əsosirə ruşun doran və xıştana, bə üzgəhona fikirhoni qiymətdoran bacarığırə vəyifdənund. Bə məh'əl ve cıfthon kora şögirdhon ve həmin diyə nəzdik ünsiyyət doştana, əməkdoşi soxtana ve ve fəoliyyət əloqeyi birə məsuliyyətə poy soxtana bıvəomıxtənund. Bı məh'əl Fərdi kor şögirdə ye məsələ və suola bı boreyi sərbəst fikir soxtan bacarığı bə forma bafdorən, həmçinin be y fərdi imkonhon xıştana be inkişof soxtan real şəroit bə'məl uvordənund. İn şögirdə bacarıqhonirə diyə obyektiv və dəqiq qiymətdoranirə be y diyə loyiq birə formeyi.

Mərhələhon fəol dərs

Motivasiya. İn mərhələ şögirdhona bə fikir soxtan və idroki fəoli sövq bısoxtan. Ben prases e'l fikir xıştana “Ve zənnman”, “Be man kinin umoran ki”, “Man kinin hisob bısoxdənüm ki,” sıxanhonirə əz ü ve istifoda soxtan ifoda bısoxtan. Motivasiyara be müvəffəq birani cürə birə material qeyri-odi, maraqlı birəniyi, be fərziyyəhona vərəvil soxtan, tədqiqot bərdən və yaradıcılıq imkonı dorəni, bə şögirdhon rah ruşun dora suolhon dorəni, fərziyyəhona bə püşö bıdorəni beşun həvəs dorəni, suol tədqiqota bə standarthon tə'lim əsosən müəyyən birəni və bə məqsəd dərs xidmət soxtəniyi.

Tədqiqot bərdən. Bə məqsəd dərs və suol tədqiqot müvofiq kora üsulhonirə vəyiftəniyund. Bə suol tədqiqat be cavob dorən kömək soxta fakthona be yoftan bə məqsəd müvofiq kor bıraftan. Bə şögirdhon müxtəlif çalışmahon dora bəbiran. Bı nəticə, bə suol tədqiqot be cavob yoftan zəmin bə'məl umoran. Kürə soxta fakthona bə əsosi təqdimothon h'özır soxta bəbiran. Tədqiqota bə müxtəlif formahon: bı kələh qrup, bijlə qrup, cıft və fərdi fərdi imbi bərdən.

Mübdile informasiya. Tədqiqota vaxti varasta bə'də mə'lim tapşırığa icroyirə bı sər rasiranirə xəbər bıdorən. Əz in bə'də şögirdhon bı təqdimot informasiya şüru bısoxtənund, bı dəst vorda nügə informasiyahon bə digər iştirak soxtagorhon poy bəbiran. Həmin təqdimothona əks birə vərəqhon kor bə lövhə bıvərixtənund.

Informasiyara müzokirə və təşkili. Mövcud mərhələlərə məqsədi nüg bə dəst vorda informasiyara bə sistem vəngəstan və qruphona h'özır soxta təqdimothona ba areyi əloqara ba ru dərordani.

Ben mərhələ mə'lim əz köməkçi suolhon ve istifoda soxtan bə dəst vorda fakthona bə məqsəd müvofiq müzokirəyirə təşkil bısoxtan. Təqdimothon bı forme mə'lumot, sxem, qrafik, cədvəl, təsnifot və s. dora bəbiran. Bı nəticə bə suol təddiqot cavob oydin bəbiran.

Nəticə və ümumi fikirhon. Bə nəticə be umoran mə'lim vese kömək bə şogirdhon bə dəst vorda məlumothona ümumi bısoxtan, bə dəst vorda ideyara ve suol tədqiqota (ü ben suol cavob bıdoran?) və ve əvvəlin fərziyyəhon şogirdhon (inhona ba areyi düzgün birəhon hıstı?) müqoyisəyirə təşkil bısoxtan.

Yaradıcı tətbiqsoxtan. Yaradıcı tətbiqsoxtan bilikhona mıh'kəm bısoxdan, ürə praktiki əhəmiyyətirə ziyod bısoxdan. Ven məqsəd bə şogirdhon praktik tapşırıqhon dora bəbiran. Əgər yaradıcı tətbiqsoxtana dər'h'öl nə bəbiran icro soxtan, bı bə'dərin dərshon bə h'əyot bəgırərundənund.

Tapşırıqhon xuna. Bı dərş bə dəst vorda bilik, bacarıq və vərđışhon be mıh'kəm soxtan diyə qe tədqiqat və yaradıcılıq elementhoni (müxtəlif yaradıcı korhon, referathon, layihəhon, tədqiqothon və s.) zəngin birə xunara tapşırıqhoni istifoda bəbiran.

Qiyətdoran. Qiyətdoran şogirdhona bı tə'lim birə noiliyyəthonirə dəyərdoran prasesi. Qiyətdoran ve kankret meyorhon raftəniyi. Mə'lim şogirdhona əvvəl ven meyorhon oşino soxtəniyi.

Refleksiya

Üsulhon fəol təlim

Bı mə'h'əl fəol təlim istifoda birə üsulhon tə'limə strategiyahonirə be dırışt soxtan və təhsilə bə h'əyot bəgırərundan mühüm cö bəgırıftan. Bı pədaqoji ədəbiyyothon uşuna müxtəlif növhonirə ruşun bıdorənund. Məsələn, h'əmle beyin, BXDV(Bısdənum, Xəsdənum Dunum, Vomıxdum), klaster (şoxadoran), anlayışa dərordan, assosasiyahon sıxan, müzokirə, akvarium, ve rolhon öyin, diaqram Venn, loyihə h'özır soxtan və s.

H'əmle beyin. Ben üsul əqli hücumış bafanund. Bı şogirdhon bə nügə mövzu maraq be vogəh soxtan, həmçinin uşuna çıra xub, çıra xərob dunustanişuna be oydin soxtan əz in üsul istifoda bısoxtənund. H'özır birə suola bə lövhə bınöişdənund, yoxud şogirdhona bə diqqəti şifohi bırasundənund. Şogirdhon ba suolhon əsosən fikirhon xıştanuna bafanund. H'əmme ideyahona şərhı və müzokireyi nəbirə nöişdənund. Ancaq əz in bə'də güftirə birə ideyahona müzokireyi, şərhı və təsnifoti əz sər bıdəhişdan. Bə əsos ideyahon yekun zərə bəbiran, şogirdhona güftirə fikirhonirə təhlil bısoxtənund və qiyəmət bıdorənund.

Klaster (şoxadoran). Əz tərəf mə'lim bə lövhə və ya vərəqhon kor doirə kəşirənund və bə şogirdhon tapşırıq dora bəbiran ki, ürə bı mərkəzi nöiştə sıxana və əloqeyi birə sıxan və ifodahon güyund. Bə'də bə mərkəz nöiştə sıxana əz ü bə digər əloqeyi birə sıxanhon xəthon kəşind. Tə bə vaxt varəstan mümkün biran qədər diyə qe fikir nöiştan və uşuna ba areyi əloqa bə'məl vordan tövsiyə bəbiran. Vaxt varəsta bə'də bə'məl umora klaster müzokirə bəbiran və bə ümumi fikir umorənund.

Suolhon. Suolhon bə prases dərş tədqiqothona diyə ve səməreyi təşkilirə bö stimol bıdoran. Şogirdhona idroki fəoliyirə be ziyod birani kələh rol bıvoxtan.

Suolhona miqdori ba are 4-5 və bə məqsəd müvofiq birani. Suolhona nohrani tənqidi təfəkkürə bə inkişofı rafdəni, məntiqi ardıcılıq güzət birəni, ve məzmun və mövzu bilovositə əloqeyi birəniyi.

Anlayış dərordan. İn üsul bı forme öyin-yofvinum bəgirəştan və bı şogirdhon kələh fəoli bə'məl uvordan. Mə'lim bə lövhə doirə vərıxdan, üreş bə pişti əz şogirdhon tələb birə anlayış nöiştə bəbiran. Karta nənöiştə tərəfi bə şogirdhon ruşun dora bəbiran və pəh'nun soxta anlayışa xüsusiyyəthonirə bö oid 2 və ya 3 müvofiq sıxan bafanund və ya nöiştənund. Şogirdhon həmin xüsusiyyəthona bö müvofiq pəh'nun soxta anlayışa bıoftənund.

Əgər şogirdhon in anlayışa be yoftan çətini bıkəşirənund, mə'lim nügə xüsusiyyəthon əlova bısoxtan.

Şogirdhon fərziyyəhon xıştana güftirə bə'də mə'lim in yofvinuma yoftan üsulirə bə h'əmmeyi bırasundan və bə kartoçkahon nöiştə sıxanhona vokərdan.

Assosiasiyahon sıxan. Əz in üsul istifoda bısoxdəni bə girəştə birəniyə mövzu oid əsos sıxan (və yo basta sıxan) bə lövhə nöiştə bəbiran. Şogirdhon ve həmin sıxan əloqeyi birə və bə bıyor xıştənun vəngəstə fikirhona bafanund və həmin fikirhona mə'lim bə lövhə bınöiştan. Ve mövzu əloqeyi birə sıxanhon əz are güftirə fikirhon cürə soxta bəbiran və əloqeyirə bıoftənund, əz uşun anlayış və yoxud ideya bıdərordənund. İn anlayışa bə əsosi bə nügə materiala be vomıxtan əz sər bıdəhiştənund. İn üsula bə şifohi formeyiş imbı tətbiq soxtan.

Müzokirə. Müzokirə bə ətrof mövzu, ideya, məlumot, təəssürot, təhlil və təklifhona rubaru mübodiləyi. Ürə əsos vəzifeyi problemə təhlil soxtan, rah h'əllə yoftan, be düzgün qəror qəbül soxtan imkon bə'məl vordani. Müzokirə güş doştan, təqdim soxtan, suol doran mədəniyyətirə bə forma bıvəngəsdan, şogirdhona məntiqi və tənqidi təfəkkürirə, şifohi nitqirə inkişof bısoxtan.

Müzokirə əz bərdan əvvəl qaydahon müzokirərə bə şogirdhona bıyorişun bıvəngəstənund. Mövzu bı oydn şəkil ifoda bəbiran. Prases müzokirə inkişof soxta suolhona doran və şogirdhona cavobhonirə əz nəzər girərundana və mə'lim müzokirərə tənzim bısoxtan. Ben məh'əl cavobi "Bəli" və ya "xeyr" birə qapalı suolhon doran müvofiq nısti.

Bı müzokirə in mövzu "Çı sər do? Be çı sər do? Üzgə cür imbıst ki boşı və kiləm? İşmun ben vəziyyət çı minind? Ve fikirişmun, həmin obraz çı hiss soxt? İşmun ben şəroit çı hiss mısotind? İn düzi? Be ançı?" və s. suolhona əz ü istifoda bəbiran.

Ve rolhon öyin. Ve rolhon öyin bə müəyyən ye problem əz müxtəlif nöqtəyi-nəzər dənişirana tələb bısoxtan. İn üsul bə şogirdhon imkon bıdoran ki, bı hodisəhon iştirəkçi boşund və bə mövcud vəziyyət üzgəhona ve çimi dənişund.

Mə'lim ve rolhon öyinə əz ü istifoda bısoxtəni məqsədə, öyinə mövzuyirə, ssenariyirə və bı öyin iştirək soxta obrazhona əvvəl müəyyən bısoxtan, ifo birəniyə rolhona mətni nöiştə karthon h'özır bısoxtan. Rolhon poy birə bə'də digər şogirdhona əz ü ki rə aparıcı, ki rə müşohidəçi biranirə bə plan vəngəstanund. Be h'özır biran bə şogirdhon vaxt dora bəbiran.

Oyin nümoyiş birə bə'də mə'lim nohra birə problemə və əloqeyi birə müzokirə təşkil bısoxtan.

Diagram Venn. Əşyo və yo h'odisəhona be müqoyisə soxtan, uşuna xünöyə və fərqi birə cəhəthonirə be müəyyən soxtan əz in üsul istifoda bısoxtənund.

Əz Diagram Venn be istifoda bə ziro dora mərhələhona bə əsosi bərdə bəbiran.

1. Müqoyisə birəniyə əşyo və h'odisəhon müəyyən bəbiran.
2. Həminə burirə doirəhon bıkəşirənund (bə mingəhi be nöiştan cö bıdoştənund)
3. Bə I və III doirə müqoyisə birəniyə obyektion qeyd bəbiran.
4. Bə şogirdhon təlimot dorənund (bı təlimot çı ra san müqoyisə sozunund və bə doirəhon xünöyə və fərqi birə cəhəthona kiləm qeyd birana bı boreyi sıxan bısoxtənund).
5. Müqoyisə birə obyektion təsvir bəbiran: (fərqi birə cəhəthon bə soğın və çəpin tərəfhon, xünöyə cəhəthon bə burirə doirə qeyd bəbiran).
6. Müqoyisərə bı nəticəyi ümumi fikirhon güftirə bəbiran.

Ziqzaq. İn üsul bə şogirdhon məzmun mətnə bə qutəh'ə müddət be vomıxtan imkon bıdoran.

Şogirdhon bı tərki bı çor nəfər birə qruphon bö poy bəbiran. (əsos qrup). Bə qruphon birə şogirdhon əz sər bə nüg nımrə bıdorənund. Bə hər qrupi eyni rəqəmi birə şogirdhona əz ü nügə qrup (ekspert qrupi) bə'məl uvordənund.

Vomıxtəniyə mətn qruphona bı miqdori uyğun h'issəhon poy bəbiran və bə ekspert qruphoni dora bəbiran.

Ekspert qruphoni beşun dora birə h'issərə xundəni, məzmunirə bı sər uftorəni və bə əvvəlın qrup xıstan voyəştə bə'də həmin h'issərə beşun sıxan soxtəniyi.

Mə'lim bə informasiyara dəqiq birani be əmin biran mudumı suolhon doran.

II sinif

1. Güşdoştan-bısəruftoran

1.1. Güş došta fikirə bı sər uftorana nümayiş bısoxtan

1.1.1. Güş došta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyırd bısoxtan.

1.1.2. Ve güş došta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran.

2. Sıxansoxtan

2.1. Bə şifohi nitqə bacarıqhoni molik biran xıştana nümayiş bısoxtan.

2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.

2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıst bısoxtan.

3. Xundan

3.1. Rubaru umora nügə sıxanhona mə'nöyirə bı sər uftoran xıştana nümayiş bısoxtan.

3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon num bıdoran.

3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan.

3.2. Bı texnike xundan və xundana bə əvvəlın bacarıqhoni səh'ib biran xıştana nümayiş bısoxtan.

3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan.

3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan.

3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan

3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgırıftan.

3.2.5. Bə əsos fikir mətn münosibət xıstan ruşun bıdoran.

3.2.6. Əsos məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bəməl vordan.

4. Nöiştan

4.1. Bı texnike nöiştan və nöiştana bə əvvəlın bacarıqhoni səh'ib biran xıştana nümayiş bısoxtan.

4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan.

4.1.2. Bı nöişdəni bə hüsnxət normahoni rioyət bısoxtan.

4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan.

Cədvəl perspektiv plan

Sıra	Standart	Mövzu	İnteqrasiya	Sə'ət
1	1.1.1. Güş doşta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyırd bısoxtan. 1.1.2. Ve güş doşta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıt bısoxtan.	Ruz bilik	H.b.1.3.2; 2.4.1; 2.4.2; T-i.1.1.2; Mus.1.1.1; Tex.1.1.3; X.z.1.1.4;	1
2	1.1.1. Güş doşta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyırd bısoxtan 1.1.2. Ve güş doşta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıt bısoxtan.	Oilemun	H.b.1.3.2; 2.4.1; 2.4.2; T-i.1.1.2; Mus.1.1.1; Tex.1.1.3; X.z.1.1.4;	2
3	1.1.1. Güş doşta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyırd bısoxtan. 1.1.2. Ve güş doşta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.	Xunemun	O.z.- X.z. 2.2.4; İnf.: 1.1.3. H.b.: 2.1.2; 2.4.3; 3.1.2; T-i.: 3.1; Mus.: 1.1.2; X.z.: 2.2.2	1
4	3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bə nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan.	Əz h'əmmeyi qəşəng.	Mus. 3.1.1.	2
5	3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bə nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.	Bıceyi vətən	X z. 2.2.2., 2.2.3.;	2

6	3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan 3.2.5. Bə əsos fikir mətn münosibət xıştan ruşun bıdoran. 3.2.6. Əsos məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bə'məl vordan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.	Bə küçəhon Şuşa	X z. 2.2.2., 2.2.3.; Az.d.- İnf. 2.2.2.	1
BSQ				1
7	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırst bısoxtan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan.	Nicot	Az.d.-	2
8	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırst bısoxtan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöışdan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxdan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan.	Xırda fincon	Az.d.-	1
9	3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon num bıdoran. 3.2.2 . Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəğırftan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.	Məktəb-mun	H.b.1.1.2.; Riy.1.2.1., Mus. 1.1.2. X.z. 2.1.1., İnf.: 1.2.3.	2

BSQ				
10	3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon num bıdoran. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmn cürö bısoxtan. 3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgırıftan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.	Sınıfmun	Oz.z.- H.b.1.1.2.; Riy.1.2.1., Mus. 1.1.2. X.z. 2.1.1., İnf.: 1.2.3.	2
11	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni aid soda plan bəgırıftan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.	Bı rəsm dərsi	Az.d.-	2
12	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni aid soda plan bəgırıftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.	Yosəməndor		1
13	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni aid soda plan bəgırıftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.	Xəzri	X z. 2.2.2., 2.2.3.;	1
14	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan	Zumustan	Az.d.-	2

15	3.2.2. Soda cümləhona bə müfəfiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 4.1.2. Bı nöiştəni bə hüsxnət normahoni rıoyət bısoxtan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şınirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.2.3. Həcmi bıjlə bə janr uyğun cürö bısoxtan .	Xo ra sehri	H.b.1.1.2.. T-i.: 2.1.2.; Mus.1.2.1.	1
BSQ				1
16	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bıjlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 4.1.1. Şınirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 3.2.6. Əsos məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bəməl vordan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bıjlə inşa bınöiştan.	Şəhri Bokü	Oz.z.-	2
17	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bıjlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 4.1.1. Şınirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgırftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bıjlə inşa bınöiştan.	Loyij	X z. 2.2.2., 2.2.3.;	1
18	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bıjlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 3.2.2. Soda cümləhona bə müfəfiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 4.1.1. Şınirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bıjlə inşa bınöiştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan.	Dəryo Xəzər	Oz.z.-	1
19	4.1.1. Şınirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bıjlə inşa bınöiştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan.	Ohil və şoh	Oz.z.-	1

20	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan	Siçon ve şir	Az.d.-	1
21	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.	Cip-cip cücəhon-mon	Oz.z.- Mus.1.2.1.	1
25	BSQ			1
27	CƏMİ			34

Mövzu	Ruz bilik
Standarthon	1.1.1. Güş došta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyırd bısoxtan. 1.1.2. Ve güş došta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şınirə və xundahon sıxan bısoxtan. 2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırst bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• fikirə mohiyyətirə şərh bısoxtan; • bə güş došta fikir münosibət ruşun bıdoran. • bə h'əqq əşyo və hodisəhon sıxan bısoxtan • soda dialoqhon dırst bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, numi kəşirə əşyohona bə şəkil ruşun doran, bə güş došta mətn birə epizodhona ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, bə situasiya uyğun əz etikethon nitq istifoda, şogirdhona xıştani, oileyi və düsthoni bə h'əqqi təqdimot
Sıxan eh'tiyoti	◆ məktəb ◆ mə'lim ◆ şogird ◆ sınıf ◆ dərs ◆ itoğ ◆ lövhə ◆ qələm ◆ kitob ◆ dəftər ◆ kitobçe şogird ◆ nümayənde sınıf ◆ sanitar ◆ növbətçi ◆ xundan ◆ ə'loçi

1-min dərsə və şagirdhon oşinoyi xarakteri hısti və bə bacarıqhona dəyər be doran diaqnostik qiymətdoran vocibi. Ben məh'əl bı nəzər vəyıftan lozımı ki, bı məktəb nüg umoragor, ve mühit oşino nəbirə e'lhon əz mərhələ adaptasiya girəştəniyund. Be əzənin bə əvvəlin dərs bərdə diaqnostik qiymətdoran həm be oşinoyi şərait bə'məl san biyonı, bə sınıf bə'məl umora norohətirə əz ara san vəynı, həmiş be mə'lim dəyərdoran fürsəti san tı.

Əz mövzu "Ruz bilik" bəhs bısoxtəni bı dərs motivasiya be soxtan əvvəl bə h'əqq e'lhona qe xosta əyləncəhon mudunind sıxan soxtan. "Çı təhər əyləncə diyə maraqlıyı?", "Vaxtışmuna

kiləm bəgirundənind?”, “Diyə qe xosta məşğuliyyət komini?” və s. suolhon ve doran şogirdhona həm bə h’əqq xosta məşğuliyyətişun sıxan soxtanişuna, ben məh’əl xıştanuna diyə ro-h’ət və sərbəst hiss soxtanişına san noil boşind, bə mövzu dərs san dunind girəştan. “Zamona maraqlı girəştani, tihi və bimə’nö nə girəştani ürə ziqiymət bısoxtan. Vaxta həmişə düzgün poy və bə düz fəaliyyət sərf soxtəniyim. Be əzəniniş “İmruz , hezım ısmun vaxtışmuna bə çı sərf bısoxtənind?” suolirə ve doran vese “məktəb”, “dərs”, “xundan” cavobhonirə mudunind ustoran. Əz in bə’də əz dərs kitobi ve istifoda soxtan bə 6-toyin səhifə birə şəkilə bə h’əqqı sıxan soxtanişuna, ürə təsvir soxtanişuna mudunind xohış soxtan. Bə 6-toyin səhifə birə şəkilhon dirəhon xıtanuna bə h’əqqı sıxan bısoxtəni şogirdhon “məktəb”, “şogird”, “mə’lim”, “dərs”, “kitob”, “dəftər”, “parta”, “çanta”, “qələm”, “karandaş”, “pozan”, “xətkeş”, “qələmqobi” və s. anlayışhon san istifoda sozund. Diqqət soxtəniyə əsos məqom un sıxanhona düzgün, bə qaydahon uyğun tələffüz birani, şogirdhon uşuna mə’nöyişuna düzgün bı sər uftoraniyi.

Əz in bə’də ısmun şogirdhon bı 6 və 7-toyin səhifəhon birə şəkilhona bə əsosi sıxan soxtanişuna, ve təsvir birəhon əloqədən dialoqhon tərtib soxtanişuna mudunind xostan. Bə şogirdhon be kömək beşun mudunind suolhon istiqomət doran. Məsələn,

- E’lhon, bə 7-toyin səhifə birə şəkil ve diqqəti dənışind. Bı şəkil ki təsvir bire?
- Mə’lim və şogirdhon.
- Diyə çı bədirənind?
- Sınıf itoği, lövhə, parta.
- Mə’lim çı bısoxtan?
- Mə’lim dərs bəgirəştan (və yo xəbər vəyıfdan).
- Pəs bə püşö lövhə pöyistə kilə.
- Ü mə’liimə güftirəhonirə qeyd bısoxtan (və yo bə suolhoni cavob bıdoran).
- Biyen ben kilə num tim, və s.

Ben zamon ısmun şogirdhona komin sıxanhona xub dunustanişuna, komin sıxanhona beşun nüg biranirə san dunind. Nügə sıxanhona bə təkror soxtani, uşuna bə tələffüzü və mə’nöyirə bə səri pöyöstan xüsusi diqqət sozind.

Bı 7-toyin səhifə birə bı 4-toyin tapşırıq bə məktəb ləvəzimothonirə numhoni nöiştə bire və kinin güftirə bəbiran:

4. Sıxanhona təkror sozind və bı dəftər noişind.

◆ məktəb	◆ məlim	◆ şogird	◆ sınıf
◆ dərs	◆ itoğ	◆ lövhə	◆ qələm
◆ kitob	◆ dəftər	◆ kitobçe şogird	◆ nümayənde sınıf
◆ sanitar	◆ növbətçi	◆ xundan	◆ əloqi

İsmun in sıxanhona bə şogirdhon mudunind xunda və mə’nöyirə izoh soxtana xohış soxtan. Bə dəftərhonişunı mudunind nöiştə soxtan. Yoxud dərsə vese öyin mudunind təşkil soxtan. Məsələn, bə ruyi sıxanhon nöiştə birə karthona xundanirə ımbı təşkil soxtan.

Ve məktəb və məktəb ləvəzimothoni əloqədən anlayışhona, sıxanhona bə biyor vəngəstə bə’də şogirdhona vaxt xıştanuna bı oilə girərundənişun bə nəzər vəyıftəni və bə are in anlayışhon əloqə bə’məl umorəniyi. Be əzənin həmin duto anlayışa uşuna bə h’əyotişuna ben mərhəleyi kələh mə’nöyi biraniyi qeyd birəniyi. Üzgə ye variantış şogirdhona bə “güş dorind və ruşun tind” tapşırıği əməl soxtanişuni. Ben məh’əl mə’lim ve məktəb əloqədən anlayışhona

numhonirə yeki-yeki bafan və şogirdhon bə şinirə sıxanhon uyğun şəkilhona ruşun bıdora-nund. İn fəoliyyətə və qruphon və fərdi ımbı bərdan. Bı məh'əl fərdi kor əvvəl zuhuna xub du-nusta elhona cəlb soxtan məqsədəuyğuni.

Şogirdhona be fərdi qiymətdorani əz uşun bə h'əqq məktəb sıxan soxtana mudunind xohiş soxtan. Məsələn, "Man məktəbliyum. Bə dutoyin sınıf baxundənum. Məktəbmun bə Sumqayıti. Məktəbmuna nımreyi 23-yi. Man bə 2 a sinfi baxundənum. Məktəbmun firəh və rışini. 4 mərtəbeyi" və s.

Mə'lim qrup korirə vese öyiniş mudunı bərdan. Məsələn, bə ruyi məktəb ləvozimothoni, xunra əşyohoni, ve küçə anlayışı ələqədər əşyohona şəkilhoni təsvir birə karthona bə ye qrup bıdora-nund və bə ruyi "məktəb", "xuna", "küçə" sıxanhoni nöiştə birə karthona ruşun doran mudunı tələb soxtan. Ben zamon öyina ve temp raftani şogirdhona bə diyə dinamik biran və ve sürəti qəror doran vodor san sozı. Bı eyni zamon uşuna san bə həvəs biyonı.

Əz in bə'də şogirdhona diyə qe bə həvəs be vordan uçuna qiymətdoranişuna ve vosite əy-lənseyi birə şəkilhon ımbı bərdan. **Məsələn, şəkillərdə yazın: ve çətini, qismən, orta səviyyə, yüksək səviyyə**

Nº	Qiymətdora birə bacarıqhon	Ve çətini	Mə'lim və hamrahhon xıştana ve köməyi	Orta səviyyə	Yüksək səviyyə
1	Güş doşta fikirə bı sər baftoran və şər h bısoxtan				
2	Bə güş doşta fikir münasibət ruşun bıdoran				
3	Ve ru şəkilhon sıxan bısoxtan				
4	Bə h'əqq məktəb dialoqhon tərtib bısoxtan				

Grup Meyarhon	I qrup	II qrup	III qrup
Məktəb ləvozimothonirə başunuxtan			
Bıstan əməkdoşi soxtan			
Fikirhon xıştana bıstan ifoda soxtan			
Əz vaxt ve səməreyi bıstan istifoda soxtan			

Mövzu	Oilemun
Standarthon	1.1.1. Güş doşta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyird bısoxtan. 1.1.2. Ve güş doşta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıst bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• fikirə mohiyyətirə şərh bısoxtan; • bə güş doşta fikir münosibət ruşun bıdoran. • bə h'əqq əşyo və h'odisəhon sıxan bısoxtan • soda dialoqhon dırıst bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, numi kəşirə əşyohona bə şəkil ruşun doran, bə güş doşta mətn birə epizodhona ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, bə situasiya uyğun əz etikethon nitq istifoda, şogirdhona xıştani, oileyi və düsthoni bə h'əqqi təqdimot
Sıxan eh'tiyoti	<i>həmrayi, mehriboni, səmimiyyət, sədoqət, vəhdət, düstigəri</i>

Dərsə motivsiya hisseyirə be bə'məl vordan dərs kitobirə bı 8-toyin səhifeyi birə şəkilə mudunind istifoda soxtan. "Bə şəkil ve diqqəti dənışind, ben şəkil kiləm ımbı num doran?", "Əz şəkil komin mə'nörə ımbı dərordan?", "Bı şəkil təsvir birə insonhon bemun komin məlumota bıxostənund rasunund?" və s. suolhon ve doran ıřmun əz şogirdhon vese oilə, xuna, oilərə vəhdəti, kələh oilə anlayışhona mudunind ustoran. Mütləq şogirdhona diqqətirə vese "Mənə oileman mənə qaleməni", "Mənə oiləman mənə yelig bəbiran" anlayışhona ve istiqomət doran uşuna bı darun oilə birə münasibəthona bə səri biyonind. Bə are oilə üzvhoni birə sədoqət, məhəbbət, h'ırmət, qeyqu, səmimiyyəti və s. münosibəthona vocib və əhəmiyyəti birani sıxan sozind. ıřmun in anlayışhon beşun ve suol doraniş mudunind ustoran.

Bı mə'həl in dərs bə ruyi oilə üzvhoni bə areyi birə münosibəthona əks soxda kart-honeş mudunind istifoda soxtan. Mə'lim bı şəkil təsvir birəhona ve oydinə səs, dəqiq, ve oromi güftiranirə və şogirdhona ve hosundi tələffüz soxtanirə təmin soxtəniyi.

Bə 9-toyin səhifə dora birə mətnə ve növbeyi xunda soxtan mümküni. Əz in bə'də bı sər mətn ımbı kor bərdan. Be əzənin bə iro dora birə tapşırıqhon san beşmumn kömək sozı. Uşuna ve vositeyi ıřmun şogirdhona mətnə çan qədə bı sər uftoranişuna müəyyən san sozind, bı eyni zamon fikirhon xıştanuna ifoda soxtan bacarıqhonişuna, sıxan və cümləhon bə çı dərəcə düzgün tələffüz soxtanişuna, ben zamon bə qrammatik qaydahon kiləm əməl soxtanişuna oyird san sozind.

3. Bı mətn əz cı sıxan biraftan?

4. Ve fikirişmun, bı mətn kirə əz oileyi sohbət bısoxtənund?

5. Oilə ciyi?

6. Uzvhon oilə be çı həmrəy birəni?

7. Bə komin suol bı mətn cavob hi?

A) Oilə əz çan nəfər iborəti?

B) Babo və nənə ve çı məşğulund?

C) Məmə ve xuvar çı bı soxtanund?

8-toyin tapşırıq şogirdhona sıxanhona mə'nöyirə kiləm vəyıftanirə be qiymət doran san kömək sozı.

8. Mə'no sıxanhona izoh sozind.

vəhdət, mehriboni, düstigəri

Şogirdhona nöiştan bacarıqhonirə be peymundan əz uşun dora plana bə əsosi əz 8-10 cümlə iborət ye mətni nöiştana təklif sozind. İn tapşırığa vese xunara tapşırığı tind.

İn dərsə dutoyin sə'ətirə dora plana bə əsosi nöiştə birə inşahon ve müzokireyi mudunind bərdan.

10. Bı həqq oiləşmun mətn tərtib sozind.

PLAN

- Tərkib oilə.
- Bı oilə münosibəthon.

İşmun bə inşahon qiymət bıdərəni sıxanhona bə düzgün nöiştani, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtanişmun lozımı. Yoxud bə'zi inşahona xunda soxtaniş mümküni. Bə məh'əl xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxdəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə əz diqqət nə verijundəni, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəni-yind. İnşahona xunda bə'də qiymətdorana ve iştroki şogirdhon mudunind bərdan. Məsələn, "Ve fikirişmun diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?", "Bə digər inşahon güş doşta bə'də bı nöiştəyişmun komin qüsura dirind?" suolhonirə ve doran cavob ustoran mümküni.

Bı dərs kitobi dora birə 9-toyin tapşırıq şəkil və anlayışhona bə əsosi be əloqə bə'məl vordan bacarığirə bə forma san vənganı. İşmun tapşırığa ye qoş ve mürəkkəb soxtan anlayışhona miqdorirə ziyod soxtan və yo əz şogirdhon nüg və müxtəlif anlayışhon mudunind ustoran. Bı eyni zamon bı nöiştə birə inşahon ve oilə əloqədor in anlayışhona əzü bı komin səviyyə istifoda birana ımbı dəqiq soxtan.

N°	Qiymətdora birə bacarıqhon	Ve çətinini	Mə'lim və hamrahhon xıştana ve köməyi	Orta səviyyə	Yüksək səviyyə
1	Güş doşta fikirə bı sər baftoran və şərh bısoxtan				
2	Bə güş doşta fikir münasibət ruşun bıdoran				
3	Ve ru şəkilhon sıxan bısoxtan				
4	Bə h'əqq oilə dialog tərtib bısoxtan				
5	Plana bə əsosi inşa bınöiştan				

Xunemun

Mövzu	Xunemun
Standarthon	1.1.1. Güş doşta fikirə mohiyyətirə ve suol doran oyird bısoxtan. 1.1.2. Ve güş doşta fikir əloqədor münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• ve güş doşta mətn əloqədor suolhon bıdoran • bə hüsrxət normahoni uyğun bınöıştan • bə güş doşta fikir münosibət ruşun doran
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, bə güş doşta epizoda ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	Xuna, mənzil, itoğ, mətbəx, vanna itoği, xısırana itoği, qonağa itoği, eyvon, şkof, rəf, kitob rəfi, divan, kreslo, dibçək, gül, şəkil, tablo, şörə ləmpeyi, roh'əti, təmisi, səliqə-səhmon və s.

Motivasiyara tərтіbі bі 11-min səhifə bіrə şəkilə bə əsosi mümküni. Şogirdhon bə şəkil ve dənışiran mudunund mənzilə təsvir soxtan və yoxud mənzil xıştanuna ve bі şəkil bіrə mənzilə müqoyisə soxtan. Yoxud İlyas Tapdığa “Ye xuneman hıstı” şeirirə vese ye öyini ımbı təşkil və təqdim soxtan (vese güşdoştan mətnişiş ımbı).

Ve xanda-xanda Gülnor
Kinin güfti bə İlqor:
Bı dor xuneman hıstı,
Yof ba xuna ki hıstı?
Duvori toxça-toxça,
Toxçeyi boğça- boğça.
Toğçahoni ve toğı,
Boğçahoni ve boğı,
Ye siniyi ağçeyi,
Nıstı dəri-boceyi...
Ye qədər ü fikir soxt,
Be yoftan ü küşiş soxt.

İlqor güfti: -A Gülnor,
Xuna xünö bə ənor!
Toğçeyi ve boğçeyi,
Boğçeyi ve ağçeyi.
Toğçeyirə vokərdom,
Boğçeyirə vokərdom.
Dənışirum əz boceyi,
Xordom ürə əz ağçeyi.
Şırını hıstı, tırşı hıstı,
Dədəhon kinin güfti:
Əz güşti kabob na bı,
Əz xuni kosa nə bı.

İn şeir xunda bіrə bə'də bə şogirdhon “Bı şeir çıra bə h'əqqi söhbət bıraftan bı?”, “Xuna bafani şeirə qəhrəmonhoni çıra bı nəzər gırıfdon?”, “Ve fikirişmun insonhon be an çı xunahon xıştanuna bıxostənund?” və s. suolhon mudunind doran. Təbii ki, şogirdhona diqqətirə əz “xuna” anlayışı bə'də bə “mənzil” və yo “itoğ” anlayışhoni ımbı çarxundan və uşuna ba areyişun bіrə fərqə izoh soxtan.

Bə şogirdhon in mətn vese güşdoştan mətni ımbı təqdim biran:

“Əz sər səböh’ bı. Mö piçə vəno və bə'də bə h'əyot dərmə. Səri bə kor qariş bı. E'lhon hələm baxsirən birund. Zahid çımhon xıştana vokərd. Bı nəfəs xıştan ye təh'liyi hiss soxd. Ətraf bı darun düvə bı. Bı mətbəx xori basuxtan bı. Zahid xıştana vir nasoxt. Zü bı sər pö vaxışt. Ə'lörə xost bikişi. Bə səs h'əmmeyi umə.”.

Ben məh'əl bə şogirdhon diqqətirə bə xune xıştana hər vaxt mühofizə soxtan və be əzənin küşiş soxtana vocib birana güftiran lozımı:

1. Ə'lö bı komin xuna əz sər dəhiştə bı?
2. Ə'lörə səbəbi çı bı?
3. Ve fikirişmun, h'odisəhon kiləm san davom sozı?
4. Mətnə bə əsosi Zahidə xüsusiyyəthonirə qeyd sozind.

Ben məh'əl ve “Həyot bilgiyi” fənni integrasiya soxtəniyind, “Xub və xərob xüsusiyyəthonmun” mövzuyirə ven mövzu əloqeyirə bə'məl vordəniyind. Kunun sozind ki, şogirdhon əz “cəsorət”, “şücoə't”, “qəhrəmoni” “cəldi” anlayışhoni istifoda sozund.

Şogirdhona xundan bacarıqhonirə bə forma be vəngəstan və inkişof soxta soxtan dərs kitobirə bı 13 və 14-toyin səhifəhon birə mətnə mudunind xunda soxtan. İne ve növbeyiş ımbı soxtan..

Şogirdhona bə bilk və bacarıqhonişun be qiymətdoran 1, 2, 3, 4, 5-toyin tapşırıqhon ımbı istifoda soxtan. Yoxud vese qrup kori şogirdhona bə 1-min qrupi “Mənə xuneman”, 2-toyin qrupi “Mənə mənzilman”, 3-toyin qrupi “Mənə itoğman” mövzuhoni təqdimot hözir soxtana tapşırıq mudunind doran. Ben məh’əl vese əlova material xuna, mənzil, itoğa şəkilhonirə, yoxud xunara əşyohonirə şəkilhonirə beşun təqdim biranirə mudunind təşkil soxtan. Ven rah işmun şogirdhona in anlayışon əz həmin cürə soxtanişuna mudunund müəyyən soxtan, bı eyni zamon sıxansoxtan, fikirə izoh soxtan bacarıqhonişuna san peymunind. İne be oyird soxtan işmun dərs kitobirə bı 14-toyin səhifeyi birə 1-min tapşırıq mudunind istifoda soxtan.

Nöiştan bacarıqhonirə be inkişof soxtan və lüğət ehtiyotirə be ziyod soxtan bə şogirdhon bı 5-toyin tapşırıq dora birə in sıxanhona əz ruyi nöiştana və şifohi mə’nöyirə izoh soxtana mudunind tapşırıq doran:

mətbəx, xuna, mənzil, ve səliqeyi, roh’ət, təmisi, doştan

Ben məh’əl uşuna diqqətirə bə səliqə-səhmon, təmisi, roh’əti anlayışoni istiqomət mudunind doran.

Yoxud vese bı 8-toyin tapşırıq dora birə plana bə əsosi mətn tərtib soxtana ımbı təklif soxtan:

1. Xuneyişmuna təsvir sozind.

Plan

1. Xuneyişmun birə ərozi
2. İtoğhona miqdori
3. Bə itoğhon birə əşyohon
4. Mənə itoğman

Şogirdhona bə h’əqq xune xıştanun sıxan bısoxtəni əz *mətbəx, vanna itoği, xısırana itoği, qunağa itoği, eyvon* anlayışoni istifoda soxtani diqqət sozind.

Meyarhon Num şogird	Mətnə baxundan	Ve güş doştə mətn əloqeyi birə suol bıdoran	Bə fikir münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran	Bı nöişdəni bə hüsnxət normahoni əməl bısoxtan.
Nodir	+	-	+	-
Vaqif	+	-	-	-
Leylo	-	+	-	+
Nəzrin	+	-	+	-

Əz h'əmmeyi qəşəng

Mövzu	Əz h'əmmeyi qəşəng.
Standarthon	3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöışdəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• İnşa bınöıştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsxnət normahoni uyğun bınöıştan • bə güş došta fikir münosibət ruşun doran
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, bə güş došta epizoda ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Küçə, qəşəng, gözəl, dükun, ticorət mərkəzi, oilə, tərsi, həyəcon, qeyqu, məhəbbət, münosibət</i>

Motivasiya be soxtan musiqi ve sıxanhoni bə Səadət Fərziyeva oid birə “Soğ boş, möman, var boş, möman” mə’niyə imbi vəyftan. Mə’nirə linki ini: <https://www.youtube.com/watch?v=e3Y8lRn-kmo>

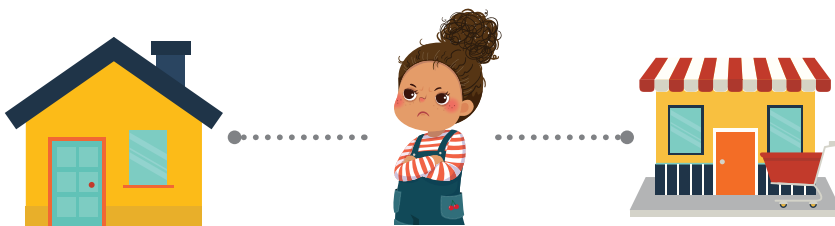
Bə musiqi güş doşta bə’də əz şogirdhon bı mə’ni bə h’əqq ki söhbət raftana xəbər vəynind. “Mö” cavobirə ustora bə’də “Mö kiya?”, “Bə h’əqqi çı mudunind güftiran?” suolirə ve doran mörə diyə doğma, diyə əziz ye inson birani, imuna xostəgor, bə qeyqumun mundə, həmişə bemun diqqət ruşundora ye şəxsiyyət biranirə bə h’əqqi fikirhon san bışünöyind. Bə lövhə “Ü əz h’əmmeyi qəşəngi” sıxanhonirə nöıştə bə’də in sıxana hər kəsə bə h’əqq mö xıştan fikir soxtanirə və güftiranirə mudunind qeyd soxtan və dərs kitobirə bı 17-toyin səhifeyi birə mətn imbi girəştan.

Motivasiyara bı 16-toyin səhifə təsvir birə şəkilə ve ruyiş imbi soxtan. Əz şogirdhon bı şəkil çıra təsvir biranirə xəbər bıvəyifdəni uşun bə h’əqq oilə san sıxan sozund, işmun ve müxtəlif suolhon doran uşuna diqqətirə bə “mö” sıxanı mudunind istiqomət doran. Əz in bə’də “İzım mö xıştana bə dükun vir soxta ye kileyirə bə h’əqqi mətn san xunim” bafanim və mətnə ba xundan bəgirəştənim.

İşmun mətnə xundanirə vese ve rolhon öyiniş mudunind girərundan. Be əzənin mudunind 3 şogirdə cürə soxtan, bə’də bı yeki əvvəlin h’issərə, bon yekin dutoyişun rolhona sıxanhonirə xundana imbi tapşırıq doran. Ben zamon sıxanhona düzgün xundani və tələffüzi əlova, bə intonasiya və emosiyahonəş ifodeyi diqqət sozind.

Mətnə xundana tamom soxta bə’də digər şogirdhona bə 3, 4, 5, 6 və 7-toyin suolhon cavob doran imbi cəlb soxtan:

1. Mətnə numi be an çı “Əz h’əmmeyi qəşəng”i?
2. Kilə mö xıştana beş vir soxta bı?
3. Kilə mö xıştana be yoftan çı soxtəniyi?

4. Mö xıştana be yoftan ben bijlə kilə çı tövsiyə mitind?
5. Mö xıştana be vir nasoxtan bə kilə komin məsləhətə mıdorind?

Ben zamon şogirdhon ancaq mətnə əsos fikirirə na san müəyyən sozund, bı eyni zamon kilərə mö xıştana vir soxtanirə səbəbhonirə və ben vəziyyəət bafdorəni çı soxtanişuna bə h’əqqi san sıxan sozund. Uşun həmiş fikirhon xıştanuna ifoda soxtan bacarıqhonirə san nümayiş sozund. İşmun ben məh’əl “Ve fikirişmun, e’l mö xıştana vir bısoxtəni komin hisshona bəgirərundan bı?” suolirə ve doran bə h’əqq hisshon mudunind sıxan vokərdan. Bı eyni zamon ve H’əyot bilgiyi fənni san integrasiya dunind soxtan.

Bı e’lhon kreativ təfəkkürə bə forma be vəngəstan numi “Bə dükun” birə ye dialoqi mudunind tərtib soxtan. İn fəoliyyəətə ve cıfthoniş imbi bə h’əyot girərundan. Şogirdhon bə cıfthon cürə birə bə’də bı mövzu “Bə dükun” kiləm ye dialoqi tərtib soxtan xıştanuna sərbəst müəyyən soxtəniyund.

12-toyin tapşırıqğa vese xunara tapşırıqı mudunind be növbəti dərş doran və qiy-mətdorana bərdan. Şogirdhon əz 6-8 cümlə iborət mövzuyi “Mənə möman” birə inşa nöiştəniyund. Be inşa nöiştan ıřmun əvvəl beřun plan təqdim mudunind soxtan.

- Plan.**
1. Möre zohirirə təsvir sozind.
 2. Bə mö birə münosibətiřmuna nöiřind.
 3. Möre beřmun birə münosibətirə nöiřind.

İřmun bə inřahon qiy-mət bı dorəni sıxanhona bə düzgün nöiřtani, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtaniřmun lozımı. Yoxud bə’zi inřahona xunda soxtaniř mümküni. Bə məh’əl xundan bə řogirdhona tələffüzi diqqət soxdəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə əz diqqət nə verijundəni, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnřahona xunda bə’də qiy-mətdorana ve iřtiroki řogirdhon mudunind bərdan. Məsələn, “Ve fiki-riřmun diyə maraqlı inşa kirə inřayi bı?”, “Bə digər inřahon güş dořta bə’də bı nöiřte-yiřmun komin qüşura dirind?” suolhonirə ve doran cavob ustoran mümküni.

Yoxud “Bə inřahon güş dořta bə’də ve fikir iřmun həmiřə ümumi birə komin xüsu-siyyəthon mövcudi?” suolirə ve doran ımbı müzokirə soxtan. Ben məh’əl řogirdhona dərorda ümumi anlayiřhona bə lövhə mudunind qeyd soxtan. Əz qəd un anlayiřhon mə’nöyi nəzdik birə sıxanhona yoftan və əz zirə xətt kəřiran mümküni.

Bı 8-toyin tapşırıq dora birə mə’nöyi nəzdik birə sıxanhona müəyyən soxtan bacarıqı, bı 9-toyin tapşırıq sıxana ve řəkil əloqeyirə bə’məl vordan bacarıqı, bı 10-toyin tapşırıq sıxanhona düzgün nöiřtan bacarıq bə forma vəngəstan məqsədi hısti. Bı 11-toyin tapşırıq řogirdhon bı cö nöqtəhon uyğun sıxanhona nöiřtəniyund.

Bı oxır dərş həm qrup kori, həmiř cürö-cürö řogirdhona fərdi qiy-mətdoraniřuna ımbı bərdan.

Meyarhon Num řogird	Mətnə baxundan	Ve güş dořta mətn əloqeyi birə suol bıdoran	Bə fikir münosibət xıřtana əsosirə ruřun bıdoran	Bı nöiřdəni bə hüsnxət normahoni əməl bısoxtan.
Nodir	+	-	+	-
Vaqif	+	-	-	-
Leylo	-	+	-	+
Nəzrin	+	-	+	-

Meyarhon Qrup	I cıft	II cıft	III cıft
Dialog tərtib bıstan soxtan	+	-	+
Fikir xıřtana ifoda bısoxtan	+	+	+
Əməkdoři bısoxtan	-	-	+
Əz vaxt ve səməreyi bıstan istifoda soxtan	-	-	+

Biceyi vətən?

Mövzu	Biceyi vətən?
Standarthon	3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöiştəni bə hüsnxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöiştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• İnşa bınöiştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsnxət normahoni uyğun bınöiştan • bə güş došta fikir münosibət ruşun doran
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, bə güş došta epizoda ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Vətən, Xəzər, doğma, kələh, sərvət, h'öyız, quyi öü</i>

Motivasiyara musiqiyi bə Emin Sabitoğlu, sıxanhoni bə Sədaqət Əhmədova oid birə “Bə xoktı cünman qurbun, Ozərbəycon” mə’niyə bə əsosi mudunind soxtan. Mə’nirə linki beşmun təqdim soxta bəbiran:

<https://www.youtube.com/watch?v=4GvRp0E8-c0>

Bə musiqi güş doşta bə’də əz şogirdhon bı mə’ni söhbətə əz çı raftanirə xəbər vəy-nind. “Ozərbəycon”, “Vətən” cavobhona usdora bə’də “ Ve fikirişmun, be çı bı mə’ni “Bə xoktı cünman qurbun, Ozərbəycon” güftirə bəbiran, “Mə’ni komin qərtmuna və vəzifemuna təlqin bısoxtan” suolhonirə ve doran şogirdhona bə h’əqq “vətən” anlayışı dunustəhonişuna be sıxan soxtanişun şəroit bə’məl san biyo.

Motivasiyara bı 19-toyin səhifə təsvir birə şəkilə ve ruyi dialoqa ve davam soxtan ımbı soxtan. Diyə bə’də bı 20-toyin səhifə birə mətnə ve növbeyi xundan mümküni.

Ben zamon şogirdhona mətnə ve intonasiya xundanişun və sıxanhona bə düzgün tələffüz soxtani diqqət sozind.

İşmun bə şogirdhon vese “Bı Ozərbəycon komin təbii sərvəthon hıstı?”, “Ozərbəycon bə dünyo ve komin sərvəthon xıştan məşhuri?” suolhonirə ımbı doran. Yoxud bı sər mətn kora bı dərs kitobirə bı 20-toyin səhifeyi təqdim birə suol və tapşırıqhona bı cö ve rasundan ımbı davom soxtan.

2. Bı mətn əz çı sıxan bısoxtənund?
3. Vətən be ançı doğma hisob bəbiran?
4. Əz in piyərana sıxani komini be n mətn vəyəsiran?
 - A) Hər sanq Vətən əzizi.
 - B) Bə dünyo əz vətən əziz çlı hıstı?
 - C) Xalqa zıhri, selə zıhri?

6-toyin tapşırıqı bı şogirdhon bı sər mətn kor soxtan bacarıqhonişuna san inkişof sozı. İşmun in tapşırığa bə şogirdhon mudunind kor fidoştan.

5. Mətnə bə abzashon cürö sozind və beşun num tind.

Mətnə bə abzashon be cürö soxtan:

- ◆ Cümləhona ve diqqəti xunind.
- ◆ Eyni çirə təsvirirə dora cümləhona bı ye gö biyornind.

NÜMUNƏ

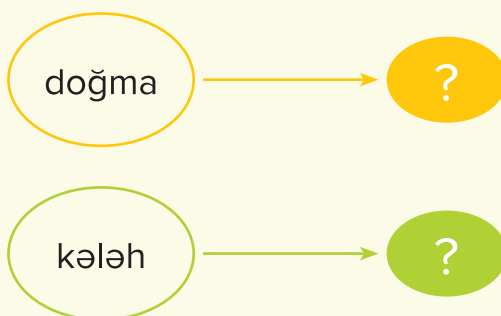
1 abzas

Mənə vətənman Ozərbəyconı. Vətənmuna gözələ təbiəti hıstı. Üşəhon, hamorihon, çəməhom vətənmuna ziynəti.

6-toyin tapşırıq bə sıxanhon əks mə'nöyi birə sıxanhona yoftana tələb bısoxtan. İşmun müəllifə əz mətn təqdim soxta sıxanhona miqdorirə mudunind ziyod soxtan.

6-cı tapşırıqda **mə'nöyi** sözünü belə yazın

6. Dora sıxanhona ve mə'nöyi nəzdik birə sıxanhon əvəz sozind.

9-toyin tapşırıq plana bə əsosi inşa nöiştana təklif bısoxdan. İn tapşırığa bə şogirdhon vese xunara tapşırıği mudunind doran. Şəkilə və plana bə əsosi şogirdhon bə h'əqq Laçın əz 10-15 cümlə iborət inşa mudunund nöiştan. İşmun vese məkon beşun müxtəlif məkanhona mudunind təqdim soxtan. İnşahona müzokireyi bə dutoyin sə'ət san bərdə boşı.

İşmun bə inşahon qiymət bı dorəni sıxanhona bə düzgün nöiştani, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtanişmun lozımı. Yoxud bə'zi inşahona xunda soxtaniş mümküni. Bə məh'əl xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə əz diqqət nə verijundəni, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnşahona xunda bə'də qiymətdorana ve iştiraki şogirdhon mudunind bərdan. Məsələn, "Ve fikirişmun diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?", "Bə digər inşahon güş doşta bə'də bı nöiştəyişmun komin qüsura dirind?" suolhonirə ve doran cavob ustoran mümküni.

Yoxud "Bə inşahon güş doşta bə'də , ve fikirişmun, insonhon be an çı vətənə bı xostənund, bə vətən qiymət bıdorənund?" suolirə ve doran ımbı müzokirə soxtan. Yoxud "İmruz Vətənə bı hər cöyi inşaat korhoni bıraftan? Vefikirişmun, inə səbəbi

çiyi?” suolirə bə şogirdhon ve doran və in cavobhona vese “Vətənə məhəbbəti” , “Səhi-
bhon xok ürə bixostənund gözəl boşı” və s. boşı.

7 və 8-toyin tapşırıqhon bə are mətn və şəkilhon əloqə biranirə tələb bısoxtan.

İn tapşırıqhon bı fərdi qayda bı cö rasundan diyə düzgün ımbı.

Meyarhon Num şogird	Mətnə baxundan	Ve güş došta mətn əloqeyi birə suol bıdoran	Bə fikir münosibət xıştana əsosirə ruşun bıdoran	Bı nöişdəni bə hüsrxət normahoni əməl bısoxtan.
Nodir	+	-	+	-
Vaqif	+	-	-	-
Leylo	-	+	-	+
Nəzrin	+	-	+	-

Meyarhon Grup	I grup	II grup	III grup
Tapşırığa bı vaxti bı cö bırasundan	+	-	+
Tapşırığa düzgün bı cö bırasundan	+	-	+
Əməkdoşı bıstan soxtan	-	+	+
Fikirxıştana əsosirə bıstan ruşun doran	+	-	+

Bə küçəhon Şuşa

Mövzu	Bə küçəhon Şuşa
Standarthon	3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan 3.2.5. Bə əsos fikir mətn münosibət xıştan ruşun bıdoran. 3.2.6. Əsos məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bə'məl vordan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan.
Nəticəhon təlim	• Mətnhona cürö bısoxtan; • bə hüsrxət normahoni uyğun bınöiştan • İnşa bınöiştan • Mətnə məzmunirə nağıl bısoxtan • Mətnə əsos fikirirə müəyyən bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Bə şifohi göstərişhon adekvat reaksiya, bə güş doştə epizoda ve illüstrasiyahon rubaru soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Şuşa qalası, Xarıbülbul, Vətənə müh'oribeyi, igid, əsgər</i>

Motivasiyara be soxtan bə şogirdhon bə ifo Xumar Qədimova sıxanhoni bə Rəşad Məcidi, musiqiyi bə Xumar Qədimova oid birə mə'ni "Şuşa" mudunind təqdim soxtan. Yoxud Musa Ələkbərlirə "H'əmme bılındihon an tıyi, Vətən" silsile şeirhona bə areyi bə Şuşa həsr soxta əz "Şuşara şoriyi" şeiri ye porça ımbı xundan:

Ordumun nöişte in şeirə be tı,
Məğruri, qolibi hezım tı, Vətən!
Şuşa, voyəşt bə pişt bılındıtı,
H'əmme bılındihon əz antı, Vətən !

Diyə bə'də əz şogirdhon "Bə h'əqq Şuşa çı bısdənind?", "Bə Şuşa komin kələh şəxsiyyəthon bire?", "Ve Şuşa əloqədor bə h'əqq komin hodisəhon şinirend?" və s. suolhoan mudunind doran və be şogirdhon bə h'əqq Şuşa be sıxan soxtanişun şəroit bə'məl vordan.

Dərs kitobirə bı 23-toyin səhifə dora birə vese güşdoştan mətni təqdim sozind. Həmin mətnə bərə beşmun təqdim bısuxtənim:

"Şuşa Ozərbaycana əz mədəniyyət mərkəzhoni və həmiş əz mühüm şəhərhonirə yekiyi. Ü, Qərəboğa dılı h'isob bəbiran.

Şuşara əsosirə Qərəboğa xoni Pənohəli xon nohre. Ben şəhr əvvəl bı şəraf Pənohəli xon "Pənohobod", bə'də "Şuşa qalası" və "Şəhri Şuşa" numhonirə dorond. Bə Şuşa dünyora bə hiç cöyi köyr nə birə "Xarı bülbul" gülirə ımbı diran.

Şuşara həmiş vese "Ozərbaycana musiqiyirə ləlüyi" və "Şərqə konservatoriyeyi" başunuxtənu.

Ozərbaycana Respublikeyirə Prezidenti İlham Əliyevə ve torixi 7 may 2021-min sol birə sərəncomi Şəhri Şuşa Ozərbaycana mədəniyyət paytaxti e'lon bire".

Bə mətn güş doşta bə'də şogirdhon bı sər mətn korişuna ven suolhon mudunind təmin soxtan: "Şəhri Şuşara əsosirə ki nohre?", "Şuşara əvvəlin numi kiləm bire?", "Əz in gülhon komini bə Şuşa köyr bəbiran?" Bı şəkil təqdim birə gülhonə hər yekirə bə Şuşa köyr biranirə bı nəzər vəynind və komin gülə bilovositə ve Şuşa və Qərəboğ əloqədor biranirə ımbı bə biyor vəngəstan, h'ətto ven gül əloqeyi birə məşhur əfsosnara be şogirdhon mudunind sıxan soxtan. Yoxud in bəndə ımbı güftiran:

Vətənə boğı" ol-əlvoni,
Nısti bara Xarı-bülbul.
Be çı hər cöti əlvoni,
Zir sineti, zərdə bülbul?!

Şogirdhona xundan bacarıqhonirə be təkmil soxtan beşun Çinarə Köçərlirə bı 24-toyin səhifə ve ixtisori təqdim birə "Bə küçəhon Şuşa" mətnirə mudunind xunda soxtan. Xundan varasta bə'də bı 25-toyin səhifə birə suol və tapşırıqhona bı səri ımbı kor soxtan.

4. Bı mətn bə h'əqq komin h'odisəhon sıxan bısoxtənund?
5. Qəhrəmon əsgərhonmun be ançı be xokhonmun də'vo bısoxtənund?
6. Əz inhon yeki səbəb düşməne də'vo na soxtani:

✓ Uşun bısdənund ki, in xokhon əz ənişun nısti.

✓ Əz də'vo soxtan vomundə birund.

7. Mətnə əsos fikirirə müəyyən sozind.

Ben suolhon bı fərđi qayda cavob dora birə bə'də 7 və 8-toyin tapşırıqona ve qruphon ımbı kor soxtan:

8. H'odisəhona oxirirə təxmin sozind.

✓ Ve fikirişmun, h'odisəhona nəticəyi kiləm san boşı?

✓ Xüsusi təyinatı birəhon çı san sozund?

9. Əz şəkilhon komini mətnə oxiri mudunı biran?

Bı şogirdhon ba are fərqhona müəyyən soxtan bacarığı be vomıxtan beşun be motivasiya təqdim birə şeir mətnhoni və "Bə küçəhon Şuşa" mətnirə müqayisə soxtana mudunind təklif soxtan.

Şogirdhona sıxan eh'tiyotirə be ziyod soxtan 9 və 10-toyin tapşırıqon beşmun san kömək sozı.

Sıxanhona nəzdik mə'nöyirə müəyyən sozind.

Bə h'əqq əsgər sıxani dunustəhonişmuna nöişind.

Nöiştan bacarıqhonirə be inkişof soxtan "Dora birə sıxanhona nöişind və ye çantoyirə bə cümlə kor fitind" tapşırığıre mudunind doran.

Vətən, əsgər, xök, yurd, qəhrəmon, igid.

Bı cö nöqtəhon komin h'ərfhon birəniyi?

əs...ər, d...şməən, x...k, Ş...şa, La...ın, q...hr...mon

Cümlərə tamom sozind.

"Man əsgər ımbısdum, ..." yoxud "Man əsgər bəbirəni..."

İşmun oxirin tapşırığa vese xunara tapşırıği və yo ven num əz 8-10 cümlə iborət inşa nöiştana mudunind doran.

Meyarhon Num şogird	Mətnhona fərq bısoxtan	İnşa bısdan nöiştan	Bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan	Məzmun mətnə nail bısoxtan
Nodir	+	-	+	-
Vaqif	+	-	-	-
Leylo	-	+	-	+
Nəzrin	+	-	+	-

	1-min səviyyə. Ve çətini	2-toyin səviyyə. Ve kömək mə'lim və hamrahhon xıştan	3-toyin səviyyə. Əz hiç kəs kömək na bastoran
Tapşırığa bı cö bırasundan	-	+	-
Tapşırığa bı cö bırasundəni əz əvvəlin təcrübərə istifoda bısoxtan	+	-	-
Tapşırığa bı cö bırasundəni müxtəlif rahhon təklif bısoxtan.	-	-	+

Mövzu	Nicot
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırışt bısoxtan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • Mə'nöhoni nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan . • İnşa bınöıştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsrxət normahoni uyğun bınöıştan • bə güş došta mətn münosibət ruşun doran
Niq bacarıqhani	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə niq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifoхи mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Məktub, əsgər, qəhrəmoni, şücoə't, fədokori, igid, bı sər uftoran, düst, h'əkim, i'morət, ə'ssəl, e'lon, düşmən, müh'osirə, vətən, də'vo, h'əsan,</i>

İşmun motivasiyara sıxanhoni və musiqiyi bə Şahin Musaoğlu, ifoyi bə bijlə ifoçi Nuray Rəhman oid “İgid əsgər, mihkəm pöl!” mə’niyirə bə əsosi mudunind soxtan. Mə’nirə linki beşmun təqdim soxta bəbiran:

<https://www.youtube.com/watch?v=eEmD3D8UEII>

Bə mə’ni güş doşta bə’də bə şogirdhon ve “ Bə h’əqq qəhrəmoni Ozərbəyconə əs-gəri çı bistənind?”, “Komin qəhrəmon əsgər və zabithonmuna başunuxtənind?” suol-honi mudunind mürociət soxtan.

Yoxud motivasiyara dərş kitobirə bə 27-toyin səhifeyi dora birə şəkil bə əsosi dı-rıst soxtan mümküni. Ben zamon şogirdhon bı şəkil çı təsvir birana, bı şəkil birə əs-gərə ki biranirə və s. bə h’əqqi bijlə süjeti birə ye mətni mudunund tərtib soxtan.

Bı 28-toyin səhifə əz Nicota qəhrəmoni bəhs soxta bijlə mətnə ve növbeyi xunda birəniyi. Ben məh’əl şogirdhon ancaq əz məzmun xəbərdor nə birəniyund, bı eyni za-mon mətnə ve intonasiyeyi, sıxanhona və cümləhona bə düzgün tələffüz soxtanişun əmin biran lozımı. Mətn xunda birə bə’də dərş kitobirə bı 29-toyin səhifeyi təqdim birə suol və tapşırıqhona ve köməyi şogirdhon bı sər mətn korişuna mudunind təşkil soxtan.

1. Ve num mətn roziyind?İşmun kiləm num mıdorind?

İşmun bə inşahon qiymət bı dorəni sıxanhona bə düzgün nöiştani, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtanişmun lozımı. Yoxud bə’zi inşahona xunda soxtaniş mümküni. Bı məh’əl xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə əz diqqət nə verijundəni, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz nail birəni-yind. İnşahona xunda bə’də qiymətdorana ve iştiraki şogirdhon mudunind bərdan. Məsələn, “Ve fikirişmun diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?”, “Bə digər inşahon güş doşta bə’də bı nöiştəyişmun komin qüsura dirind?” suolhonirə ve doran cavob ustoran mümküni.

2. Əz in h’odisəhon yeki bı mətn nısti:

- A) Nicot yaralı əsgərə xilos bısoxtan.
- B) Düşməne hücumu birəh’m bı.
- C) Nicat xıştani yaralı bı..

3. H’odisəhona sıreyirə müəyyən sozind.

- 1. Nicata düşməne be firmundan mövqe xıştana dəyiş soxtani
- 2. Düşməne əvvəlin hücumu
- 3. Düşthoni Nicota əz təhlükə xəbərdor soxtani
- A) 1,2,3 B) 2,1,3 C) 2,3,1

4-toyin tapşırığa vese xunara tapşırıği mudunind doran. Bə **mətn əsosən Nicot ob-razirə xüsusiyyəthonirə nöişind**. Bə şogirdhon in tapşırığa bı cö bırasundəni güyind ki, bə “ Şoyəd man bı cö Nicot boşum, çı mısoxtum?”, “Vese Nicot diyə komin qəhrə-monhon bə h’əqqi şinirom?” suolhoni cavob tund.

Tapşırığa müzokireyi dərsə bə dutoyin sə'əti san boşı. İn tapşırıqhona bə əsosi şogirdhon nəinki məzmun mətnə bıvomıxtənund, bı eyni zamon sıxan ehtiyothon xıştanuneş san zəngin sozund. Məsələn, 4-toyin tapşırıq ve mətnə qəhrəmoni əloqədor xarakterik xüsusiyyəthə bə h'əqqi bə fikir soxtan və nəticə dərordan san kömək sozı.

Bə dutoyin sə'ət əz sər bə nüg bı sər mətn kora davom soxtana və mətnə əsos fiki-rirə müəyyən soxtana mudunind tapşırıq doran. İn tapşırıq bı şogirdhon ve mətn kor soxtan və hər xosta ye mətnirə ideyeyirə müəyyən soxtan vərđışhonirə bə forma san vənganı.

Bə şogirdhon bı h'əmme dərshon birə mə'nöhoni nəzdik və əks birə sıxanhona yoftan tələbi birə 2 tapşırıq dorond.

1. Sıxanhona ve mə'nöyi nəzdik birəhon əvəz sozind.

Bı sər uftoran ----- ? düst ----- ? quvva ----- ?

2. Ü h'əmme quvve xıştana kürə vədo və də'vo düsthon xıştana bı tani döyüst cüm-leyirə bö əz ziri xətt kəşirə birə sıxana ve komin ifoda ımbı əvəz soxtan?

A) h'əmmeyi B) birə C) hər

Əlbəttə ki, əz səviyyə sinif, şogirdhona bacarıqhonirə bə nəzər ve vəyıftan in tapşırıqhona ye qədər ımbı mürəkkəb soxtan və sıxanhona miqdorirə ziyod soxtan. Bı dərs kitobi şogirdhon sıxansoxtan bacarıqhonirə be inkiof soxtan uyğun tapşırıqhon hıstı. Be əzənin dərs bı nəzər gırıftə tapşırıqhon bə ziroyi.

10. Bı həqq Mühoribe Vətən dunustəhon işmuna söhbət sozind.

11. Soğın və çəpin sütunhona ba areyi əloqə yofind və piyə-runə sıxanhonirə bərpo sozind.

A

1. İgid üyi
2. İgid kük
3. İgid imiri
4. İgidi

B

- a) bə düşmən na mıləmi.
- b) bə hər əzobi tob tı.
- c) bə guruna məqom məlum ımbı.
- d) numi imuni.

12. Bərpo soxta piyərunə sıxani komini bə məzmun mətn uyğuni?

11-min tapşırığa bı cö rasundan ve cıfthon ve dialoq dırıst soxtan mümküni. Ben məh'əl piyərunə sıxanirə əvvəlin h'isseyirə şogirdə yekiyi, oxirirə dutoyini san güyi. İne

h'ətto vese öyn ımbı girərundan və piyəruna sıxanhona miqdorirə mudunind ziyod soxtan.

Bı şogirdhon nöıştan vərđışhonirə bə forma be vəngəstan və inkişof soxtan bı nəzər gırıftə tapşırıqhon inhoni:

1. Sıxanhona bə heco cürö sozind və əz ruyi nöışind.

h'əkim, i'morət, ə'ssəl, e'lon, düşmən, müh'osirə, vətən, döyüş, h'əsan, əsgər

2. Bı cö nöqtəhon roho dora sıxanhona əlova sozind.

cəsür, Ozərbəyconə orduyi, ozod soxtan, Qərəboğa Vətən müh'oribeyi, ölkemuna

Bə 2020-toyin sol 27 sentyabr əz sər dəhişt. Prezidentə ve əmri bə hücum girəşt.

Xokhona be ... müborizə əz sər dəhişt. ... əsgərhonmun şəhər və dihhonmuna ozod soxt.

Sa rangiyə beydoğmun ... bə h'əmme əroziyi işnə soxta bı.

İşmun hər duto tapşırığa ve qruphon mudunind kor soxtan. Be əzənin bı 1-min tapşırıq dora birə sıxanhona miqdorirə mudunind ziyod soxtan və bə qruphon ımbı poy soxtan. Dutoyin tapşırığa bı fərđi qayda kor soxtan diyə məqsədəuyğun san boşı.

Meyarhon Şogirdhon	Dialog tərtib bısoxtan	Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan	İnşa bınöıştan	Bınöışdəni bə hüsxnət qaydahoni əməl bısoxtan	Mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona fərq bısoxtan
Nodir					
Mehin					
Ayla					
Vidadi					

Meyarhon Grup	I cift	II cift	III cift
Dialog bıstan tərtib soxtan	+	-	+
Fikir xıştana ifoda bısoxtan	+	+	+
Əməkdoşı bısoxtan	-	-	+
Əz vaxt ve səməreyi bıstan istifoda soxtan.	-	-	+

Xırda fincon

Mövzu	Xırda fincon
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dirist bısoxtan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan.
Nəticəhon təlim	• Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • Mə'nöhoni nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan . • İnşa bınöıştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsxnət normahoni uyğun bınöıştan • bə güş doşta mətn münosibət ruşun doran
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifohi mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	Fincon, dürü, həqiqət, düzə sıxan, dürüsti, dürdüçigəri, cəsorət və s.

Be motivasiya soxtan dərs kitobirə bə 32-toyin səhifeyi dora şəkilə mudunind istifoda soxtan. "Ve fikirişmun, oilə kiləm birəniyi?", "Bı oilə komin vəzifəhonmun hıstı?", "Dürüst biran, hər zamon düz sıxan soxtan bə püşö oilemun vəzifemun mudunı biran?", "Dürüst biranmun, sıxana düzürə güftirə məh'əl oilemuna, insonhona be mun münosibəti kiləm bəbiran?" suolhonirə bı dorəni şogirdhona ımbı istiqomət doran.

Diyə bə'də bə şogirdhon vese güşdoştan mətni Lev Tolstoya "Yoşıla fincon" mətnirə ımbı doran. Mətnə linki beşmun təqdim bəbiran.

https://www.google.com/search?q=Tolstoy+ya%C5%9F%C4%B1l+fincon&rlz=1C1G-CEU_ruAZ1041AZ1041&oq=Tolstoy+ya%C5%9F%C4%B1l+fincon&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUy-BggAEEUYOTIGCAEQRRg90gEJMTA4NzIqMGo3qAIAAsAIA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#fps-tate=ive&vld=cid:c7cf7576,vid:4nZLkvvaOJA,st:0

İn mətnə və növbəyi xunda soxtan mümküni. Yoxud ve rolhon öyinə bı şəkili ımbı girərundan. Baxundəni və ve rolhon öyinə bı məh'əli e'lhona sıxanhona bə dəqiq və düzgün tələffüz soxtani, mə'nöhonirə düzgün bı sər uftoranışun əmin boşınd. Be əzənin mətn xunda birə bə'də beşun müəyyən suolhon mudunind doran.

Ba suolhon cavob tind:

1. *Gedə ba xuna çı bısoxtan bı?*
2. *Be məh'əl çı sər do?*
3. *Dədəyi umoran bı xori çıra di?*
4. *Dədə xəbər vəyiftəni gedə çı cavob do?*
5. *Kiləm fikir bısoxtənind gedə düz soxt?*
6. *İşmun kiləm mısoxtind?*

İşmun bı məh'əl dərs bı H'əyot bilgiyi və Ozərbəyconə zuhuni fənhoni ımbı integrasiya təşkil soxtan. Məsələn, bı H'əyot bilgiyi dərsi "Oilə", "Xuba xüsusiyyəthon", "Səhv hərəkəthon" mövzuhoni, yoxud əz Ozərbəycon zuhuni fənni bı "Xub çiyi, xərob çiyi" fəsili təqdim birə "Düsti", "Düzi" mövzuhonirə ımbı integrasiya soxtan.

Əz in əlova mütləq bə şogirdhon "Tı Muroda bı cöyi ımbısti, çı mısoxtı?", "Ve fikirişmun, dədəyi Muroda dürü güftiranirə fəhmist? ", "Əgər fəhmist, be an çı ven əloqədor hiç çiyi nə güfti?" suolhonirə mudunı doran, xıştanuna ben situasiya be hiss soxtanişun, be fikir soxtanişun mudunind şəroit bə'məl vordan.

Bı şogirdhon məzmun və num mətn, məzmun mətn və ürə əsos ideyiye anlayışhona ba areyi əloqara bə'məl ordan vərdişirə bə forma be vəngəstan beşun in suolhona ımbı doran.

3.Bə mətn be an çı "Fincon" numi dorond?

4.Bı mətn bı komin suol cavob nısti?

- a) *Gedə ba xuna çı bısoxtan bı?*
- b) *Dədə xəbər vəyiftəni gedə çı cavob do?*
- c) *Piyər bə kük xıştan be an çı hırsın bı?*

Bə nəzər vəynind ki, dərs kitobirə bı 33, 34 və 35-toyin səhifəhon birə tapşırıqhon şogirdhona bilik və bacarıqhonı be qiymətdoran san kömək sozı. Məsələn, əşyo və numirə bı areyi birə əloqara bə'məl vordan xıştanuna be peymundan bə ziro birə suola ımbı doran.

10. Əz inhon komini bı dərs kitobi numi kəşirə əşyora şəkili?

a. istikon

b. fincon

c. kosa

Ben xünö üzgə suoliş mudunı biran:

12. Çoy, şirə və öü be xordan lozım birə əşyohona numirə güyind.

Yoxud mə'nöyi nəzdik birə sıxanhona ve həmin əloqa bə'məl vordanirə və dərk soxtanişuna be müəyyən soxtan bə ziro birə suola mudunind doran və cavobirə bı fərdi qayda xəbər vəyiftan:

11. Həqiqət sıxanirə ve komin sıxan ımbı əvəz soxtan?

A) dürüst

B) düz

c) təmiz

Şogirdhona bilik və bacarıqhonışuna, uşuna ve mətnə strukturi, ideyeyi, h'odisəhona sər dora zamon və məkon əloqeyi birə nəticəhonışına be peymundan in tapşırığa mudunind doran:

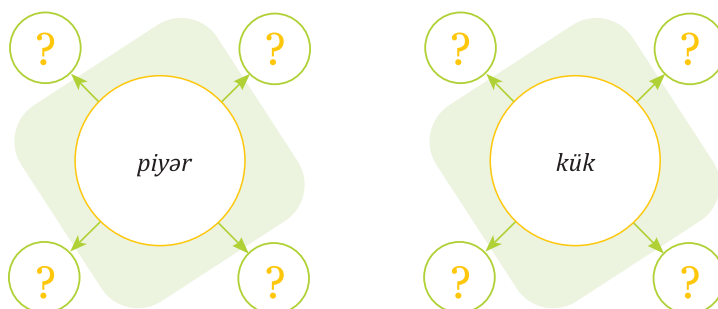
5. H'ikoyara bə əsosi sxemə tamom sozind.

Num hikoya	Cö sər dora hodisəhon	Vaxt sər dora hodisəhon	Obrazhon	Əsos fikir hikoya

İn tapşırığa ve qruphon bı cö rasunda diyə məqsədəuyğun ımbı. Ben zamon işmun şogirdhona nohra birə suol və istiqoməthon müzokirə soxtan, ve qrup kor soxtan, fikirhona mübo-dilə soxtan, əməkdoşi soxtan və s. bacarıqhonişuna san bə forma vəngənind.

Şogirdhona sıxan soxtan və fikirhon xıştanuna ifoda soxtan bacarıqhonirə be peymundan bı dərs kitobi birə 4-toyin tapşırığa mudunind istifoda soxtan.

6. Bə h'ikoya əsosən bə piyər və kük obrazhoni münosibət ruşun tind.

İn tapşırığa bə əsosi şogirdhona bə xüno situasiyahon kiləm hərəkət soxtanişuna və bə xıştanun kiləm münosibət birənirə bə h'əqqi fikirhonişuna ımbı müəyyən soxtan və müzo-kirərə fırəh soxtan.

Bı dərs kitobi dora birə 14-toyin tapşırığa in bacarığa be müəyyən soxtan ımbı itifoda soxtan Ben məh'əl bı nəzər vəyiftan lozımı ki, bı məktəb nüg umoragor, ve mühit oşino nəbirə e'l-hon əz mərhələ adaptasiya girəştəniyund. Be əzənin bə əvvəlin dərs bərdə diaqnostik qiymət-doran həm be oşinoyi şərait bəməl san biyonı, bə sinif bəməl umora norohətirə əz ara san vəynı, həmiş be mə'lim peymundan fürsəti san tı.

14. Bə h'əqq "Süfrə mədəniyyəti" söhbət sozind.

İn tapşırıq şogirdhona fikirhonişuna düzgün ifoda soxtan bacarıqhonirə bə ru san dəronı. Eyni funksiyara bı cö rasunda üzgə ye tapşırıq:

"Bı mətbəx" numi birə dialoq tərtib sozind.

- Be nohor komin xuroka mıxostind h'özır sozind?
- Sıfrərə kiləm h'özır minind?

7 və 8-toyin tapşırıqhon bı fərdi qayda ımbı bı cö rasundan. Vəziyyətə izah soxda və yo bə h'ikoya təsvir birə ve situasiya əloqədor komin piyəruna sıxanira dunustanişuna mudunind xəbər vəyiftan.

Əz in piyəruna sıxani yeki bə məzmun mətn uyğuni:

- a. Dürü pö ımvəynı, ammo ki na muro.
- b. Əz sadto dürü ye rosti xubi.

8-toyin tapşırıq şogirdhona mətnə əsos ideyeyirə müəyyən soxta-nasoxtanışuna be oyırd soxtan san kömək sozı. İn tapşırığa bı kollektiv forma ımbı soxtan. Ben zamon bə şogirdhon ve müəyyən suol beşun istiqomət mudunind doran.

Mətnə əsos fikirirə müəyyən sozind.

Bı dərs kitobi ye çanto tapşırıq şogirdhona nöıştan bacarıqhonirə peymundan dora bire. Məsələn,

Sıxan və cümləhona nöişind.

fincon, xırd soxtan, xəbər vəyiftan .

Piyər əz kük xıştan xəbər vəyift. Kükü həqiqəqətə güfti. Ü, fincona xırd soxta bı. Dədə bə kük xıştan təşəkkür soxt.

Bə şogirdhona bə kinin vəziyyəthon uftorana bə h'əqqi fikir soxtan və ye bijlə inşa nöiş-tana təklif soxtaniş maraqlı mudunu biran. Bınöişdəni sıxanhona bə düzgün nöiştan qay-dahoni rioyət soxtanişuna tapşırıq tind. Tapşırığa bıdorəni "Dürüst biran çətini, yo hosundi?", "Oilə və valideynhon bə püşöyi dürüst biran be ançı həmişə vəzifemuni?" suolhonireş ımbı doran və cavobirə xostan.

Bə "Be çı na ımbı dürü güftiran?" suoli cavob nöişind.

Bərə dora tapşırıq ancaq be nöiştan bacarığıra na, bı eyni zamon fikirhonişuna be ifoda soxtan bacarığırə be müəyyən soxtaniş lozim san boşı.

Bə dialoq iştirək soxtagorun: piyər, mö, kük, kilə

Mövzu: be nohor xurok həzir soxtan

Meyarhon Num şogird	Mətnə baxundan	Bə hüs-nxət nor-mahoni rioyət bı-soxtan.	Həcmi bijlə inşa nöiştan	Bə h'əqq xundahon xıştan sıxan bısoxtan	Dialoq tərtib bısoxtan	Mə'nöyi nəzdik birə sıxanhona cürö bısoxtan
Adil	+	-	+	+	+	+
Lolə	-	+	-	-	+	-
Mohir	+	+	+	+	+	-

Meyarhon	I qrup	II qrup	III qrup
Sxemə tamom bısoxtan.			
Sxemə ve mətn əloqeyirə bə'məl vordan			
Əməkdoşi bısoxtan.			
Əməkdoşi bısoxtəni bə nəzokət qaydahoni əməl bısoxtan.			
Mülöhizəhona bə forma bı vəngəstani iştirək bısoxtan.			

Mövzu	Məktəbmün
Standarthon	3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon num bıdoran. 3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgırıftan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, fərdi kor, ve qruphon kor
Metodhon	Diskussiya, müşohidə
Nəticəhon təlim	• Soda cümləhona ve intnasiyeyi tələffüz bısoxtan; • əşyo və h'odisəhona numirə müəyyən bısoxtan. • Plan mətnə tərtib bısoxtan; . • İnşa bınöıştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsrxət normahoni uyğun bınöıştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifohi mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>İdmon zoli, kitobxuna, muzey, eksponat, sərgi</i>

Be dərş motivasiya soxtan sıxanhoni və musiqiyi bə Nüşabə Nuri məxsus “Möman məktəb” mə’niyi istifoda mudunind soxtan . Be əzənin mə’nirə linki beşmun təqdim bəbiran. Mə’nirə bə əsosi kəşirə ye qutəh’ə cizgi filmiyiş nümoiyş san boşı. İşmun ürə bə şogirdhon mudunind ruşun doran.

<https://www.youtube.com/watch?v=CmVyQ4DDblg>

Bə mə’ni güş doşta bə’də bə şogirdhon “Bı mə’ni söhbət əz çı bıraftan bı?” suolirə tind. “Məktəb” cavobirə ustora bə’də “Be an çı bı mə’ni bə məktəb “mömun məktəb” bafanund?” suolirə bı dorəni, şogirdhon san güyund ki, uşun vaxt xıştanuna qeyin h’isseyirə bı məktəb bəğirərundənund, bərə beşun qeyqu ruşun bıdorənund, ben yərə müxtəlif fənhona bıvomıxtənund, bə müxtəlif bilikhon səh’ib bəbirənund.

Əgər texniki imkanhonişmun zəifi, motivasiyara dərş kitobirə 36-toyin səhifeyi təqdim birə şəkilə bə əsosi ımbı dırışt soxtan. .

Bı 37-toyin səhifə təqdim birə şəkillhon və uşuna bə əsosi nöiştə birə mətnhon bə h’əqq məktəb şogirdhona təsəvvüri san diyə firəh boşı. İşmun in mətnhona ve növ-beyi mudunind xunda soxtan. H’ətto in dərşə be təşkili şogirdhona məktəbə bə həmin itoğhoni biranirə ımbı təmin soxtan. Bə məktəbə binoyi təşkil birə ye bijlə bir ekskursiyeyi – idmon zoli, kitobxuna, muzey və s. şogirdhona bı mətn təsvir birəhona və əloqədor təsəvvürhonişuna be tamom və zəngin soxtani xidmət sozı.

Dərş kitobirə bə 38-toyin səhifeyi dora birə 3 və 4-toyin tapşırıqhon ve mətn be kor soxtan san şərait bə’məl biyonı. Ben zamon şogirdhon nügə sıxanhona san vomı-zund. Xüsüsən bə “idmon zoli”, “muzey”, “eksponat”, “kitobxuna” sıxanhoni qe diqqət sozind, in qe xub ımbı. Bə 38-toyin səhifə dora 5, 6, 7, 8-toyin tapşırıqhoniş beşmun san qe kömək sozı.

5. Şogirdhon be an çı ve məktəb xıştanun fəxr bısoxtənund?

6. Be an çı bı məktəb bə səliqə diqqət soxtan lozımı?

7. Bı məktəb nizom-intizom na boşı, çı ımbı?

Bə h’əqq oxirin suol ve fikir soxtan bə şogirdhon be xuna ye bijlə mətni h’özır soxtana vese tapşırıq ımbı doran. Ümumi vəynim, nizom-intizom qaydahonirə çı birani, beşun ancaq bı məktəb, yo ki bə üzgə ictimoi cöhon, h’ətto bə xuna əməl soxtana bə h’əqqi şogirdhon çı fikir soxtan xıştanuna bon mətn mudunund ifoda soxtan.

Yoxud 12-toyin tapşırığış vese xunara tapşırıği ımbı doran. Ü, şogirdhona plana bə əsosi inşa nöiştan bacarıqhonirə be vomıxtani. İn tapşırığa qiymətdorani bə dutoyin sə’ət mudunı girərundə biran. Şogirdhon cəmi əz 7-8 cümlə iborət ye inşayi nöiştəni-yund. Bə şogirdhon plan təqdim birəniyi:

1. Şəkilə təsviri

3. Mə’limə kori

2. Sinifə təsviri

4. Şogirdhona kori

Komin tapşırığa dorind, ürə müzokireyirə bə dutoyin sə’ət bərinde. Bə mətn ve dənışiran istiqomət müzokirərə mudunind çarxundan. Ben məh’əl bə e’lhon suolhon tind.

İn müzokirə ancaq məktəb, səliqə-səhmon, nizom-intizom anlayışonirə bə şogirdhon na san izoh sozı, bı eyni zamon uşuna komin vəzifə və mə'suliyətə bı gərdənişun bira-nirə san bə biyorişun vənganı. İn tapşırıqhona bı cö birasundəni "Be an çı bə muzey, ki-tobxuna bə sokiti rioyət soxtan lozımı?", "Be an çı bə muzeyhon bə eksponathon na ımbı uftoran?", "Bə eksponathon dəst zəran be an çı qaydahona və nizom-intizoma əməl nasoxtani?" və s. suolhon ve doran beşun mudunind istiqomət doran.

Bı dərs kitobi şogirdhona "muzey", "eksponat", "kitobxuna" anlayışonirə diyə xub be dərk soxtanişun şəkilinə tapşırıqhon dora birə. İn tapşırıqhona bı fərdi qayda bı cö rasundənirə ımbı tapşırıq doran.

8. Əz in şəkilhon komini muzey sıxanirə izohi mudunı biran?

8. Əz in şəkilhon komini bə *muzey* oidi?

9. Eksponat sıxanirə mə'nöyi komini?

- ☐ müxtəlif əşyohona ve müəyyən qayda vəkirani
- ☐ bə muzey nümayiş soxta məmulot

Şogirdhona nöiştan bacarıqhonirə be inkişof soxtan əz 11 və 12-toyin tapşırıqhon mudunind istifoda soxtan.

11. Əz dora sıxanhon düz birəhona əz ruyi nöişind.

məktəb, sınıf, dəftər, itoğ, idmon, şoqird, mə'lim, dərs, muzey, idmon soxtan, tənəf-füs, hərəkət, h'okim, fəxr soxtan, düst

Meyarhon Şogirdhon	Rost umora nügə əşyo və anlayışhona başunuxtan	Mətnə baxundan	İnşa bınöiştan	Bı nöiştəni bə hüsnxət qaydahoni əməl bısoxtan.
Nodir				
Mehin				
Ayla				
Vidadi				

Mövzu	Sınıfmun
Standarthon	3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon num bıdoran. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan. 3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgırıftan. 4.1.2. Bı nöışdəni bə hüsnxət normahoni rioyət bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Soda cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan; • Plan mətnə tərtib bısoxtan. • Əşyo və h'odisəhona numirə müəyyən bısoxtan. • Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • Mə'nöhoni nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan . • İnşa bınöıştan • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsnxət normahoni uyğun bınöıştan • bə güş došta mətn münosibət ruşun doran
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifohi mətn tərtib soxtan, plan gırıftan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Dərs, sinif, fənhon, H'əyota bilgiyi, Ozəbəycona zuhuni, Riyozıyyot, Rəsm, Musiqi, İngilis zuhuni, İnformatika və s.</i>

Bə sinif bə h'əqq şogirdhona fəaliyyəti müxtəlif suolhon be doran bı dərs kitobi təqdim birə suol və tapşırıqhon beşmun mudunı köməkçi biran.

1) *Vaqif* 2) *Mehpara mə'lim*

5. *Bi mætn bæ komin suol ımbı cavob yoftan?*

B) Mə'limişmuna numi çiyi?

C) *Be an çı əvvəlin dərs Ozərbəyconə zühuni?*

5. Bə mətn əsosən cədvələ pur sozind.

<i>Dərşon</i>	<i>Şogirdhona bı dərs soxta korhoni</i>
• Ozərbəyconə zuhuni	<i>Mətnhona baxundənim.</i>
	...
	...
• Riyoziyyot	...
• ...	...

Ben dərs işmun əz H'əyota bilgiyi fənni ve numi "Kollektiv" birə mövzu və əz Ozər-bəyconə zuhuni fənni ve numi "Məktəbə bozorriği" birə mövzu bə inteqrasiya mudu-nind noil birən.

49

6. Mətnə bə h'issəhon poy sozind və beşun num tind.

Bə biyor dorind!

Mətnə bə h'issəhon be poy soxtan xünö birə fikirhona bı ye cö cəm sozind.

Nümunə:

Mana numman Vaqifi. Imun bə dutoyin sınıf ba xundənim. Bı məktəbmün ye dənə dutoyin sınıf hısdı. Bə sınıfmun dəh həştə şogird ba xundan. Əz uşun dəhtoyi gedə, həştəyi kileyi.

Ben h'issə Vaqif bə h'əqq xıştan və sınıf xıştan mə'lumot bıdoran. Ben h'issə "Vaqif", yoxud "Vaqifə sinifi" numhonirə ımbı doran.

Şogirdhona mətn tərtib soxtan bacarıqhonorə be peymundan beşun vese xunara tapşırığı in tapşırığa mudunind doran.

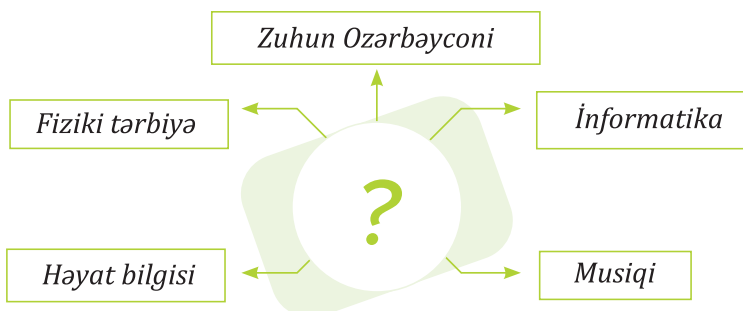
Mətnə xunind. Beşmun kinin ye inşayi tund, ürə kiləm mınöiştind?

Mə'lim bı dərs Ozərbəyconə zuhuni bə e'lhon tapşırıq do "Ruz bozor ba bustun". Arif əz h'əmmeyi zü varast və dəftər xıştana bı mə'lim ruşun do. Bara ye cümleyi nöyiştə bı: "Voriş vorısdə bı, ımuniş ba bustun na raftım".

İn tapşırığa qiymətdorani bə dutoyin sə'ət san bərdə boşı. Şogirdhona nöiştəhonişuna bə dutoyin sə'ət xunda sozind və müzokirə bərdind. İşmun bə inşahon qiymət bıdorəni sıxanhona bə düzgün nöiştəni, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtəniyind. Yoxud bə'zi inşahoneş xunda soxtan mümküni. Bı məh'əl xundan prasesi şogirdhona bə tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüz bəbirəni, bı səri pöyistan və müzokirə bərdan lozımı. Bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnşahon xunda birə bə'də qiymətdorana ve iştroki şogirdhoniş mudunind bərdan. Məsələn, "Ve fikirişmun, diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?", "Bə digər inşahon güş doşta bə'də bı nöiştəyişmun komin qüsurhona dirind" suolhonirə ve doran müxtəlif cavobhon mudunind ustoran.

Bə dutoyin sə'ət işmun bə şogirdhona bilik və bacarıqhoni qiymətdorana bı fərdi və ve qrup mudunind bərdan. Bə bacarıqhon qiymət bıdorəni beşun ancaq sıxansoxtan, düzgün tələffüz, plan gırıftan na, bı eyni zamon bə nöiştəni bacarıqhoniş qiymət tind. Be əzənin beşmun bə ziro birə tapşırıqhon san kömək sozi.

1. Bə sıxanhon ümumi ye numi tind və nöiştind.

2. Sıxanhona əks mə'nöyirə yofind və nöişind.

3. Nöqtəhona bı cöyi roho dora birə h'ərfhona əlova sozind.

...zərb ...yc ...ni

riy ...ziyy ...t

tələbk ...r

...lhon

m ...lim

Qiyəmət dorana kinin nudunind bərdan.

Qruplar Meyarhon	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı vaxti bı cö bırasundan			
Tapşırığa düzgün bı cö bırasundan			
Bə mülohiyəhon sıxan bısoxtan			
Əməkdoşı bıstan soxtan			
Əməkdoşı bısoxtəni bə intizom qaydahoni əməl bısoxtan.			

Num şogird Meyarhon	Cümlərə və intonasiyeyi baxundan	Plan tərtib bısoxtan və bə h'issəhon mətn num bıdoran	Mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan
Adil	+	-	-
Mahirə	+	+	+
Leylo	-	-	-
Mətin	-	+	+

Bı rəsm dərsi

Mövzu	Bı rəsm dərsi
Standarthon	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəgıriftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan. 4.1.2. Bı nöiştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, fərdi kor, ve qruphon kor
Methodhon	Diskussiya, müşohidə
Nəticəhon təlim	• Soda cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan; • Plan mətnə tərtib bısoxtan. • Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • İnşa bınöiştan • Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • Bə hüsrxət normahoni uyğun bınöiştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Xəsis, səxovətli, poy soxtan, əməkdoşi, mehriboni, səmimiyyət və s.</i>

Motivasiya be dırıst soxtan əz “Əz xəsis bə zumustuniş na muduni vərɤ ustoran” piyəruna sıxani ımbı istifoda soxtan. İşmun in piyəruna sıxanirə əz kor fidoştan püşö xəbər vəynind: “E’lhon, bə zumustun havo kiləm bəbiran?” E’lhon san güyund: “Şaxtöyin, gılıdeyin, vərɤn”. “İmbı güftiran ki, bə zumustun bı hər cöyi vərɤ, gılıdə bəbiran, kinin nıstı?” suolirə san tind. Əz in bə’də “Bəs in piyəruna sıxanirə kiləm mudunind izoh soxtan?” suolirə ve doran piyəruna sıxanirə bə lövhə mudunind nöiştan. Şogirdhon ben suol cavib bıdörəni bə “xəsis” sıxani diqqət soxtani və ven sıxan mə’nöyi əks birə sıxana mudunind ustoran. Ben zamon şogirdhona fikirhon xıştanuna dəqiq və sərbəst ifoda soxtanişuna və sıxanhona bə düzgün tələffüz soxtani diqqət sozind.

Əz in bə’də dərş kitobirə 46-toyin səhifeyi dora birə mətnə ve rolhon mudunind xunda soxtan. Ba xundəni mətnə ve intonasiya və bə düzgün xundani diqqət sozind.

Mətnə xundani tamom birə bə’də ve şogirdhon ımbı müzokirə bərdan və beşun bə ziro birə suolhona doran:

1. Bı mətn əz cı sıxan bısoxtənund?
2. Bə hərəkət Xədicə münosibət ruşun tind.
3. Ve fikirışmun, Xədicə və yo Ə’li düzgün hərəkət bısoxtan?

Bə şogirdhon mətn əsos fikirirə müəyyən soxtanirə tapşırıq dora bə’də növbəti tapşırığa kinin mudunind doran:

Bə mətn əsosən səbəb-nəticə əloqahonirə ruşun tind.

SƏBƏB	NƏTİCƏ
1. Əli valğə ve köyrə karandas rang soxt.	...
2. Əli karandaşa na usto.	...

Şogirdhon cümlə dırıst soxtan, fikirhon xıştanuna ifoda soxtan bacarıqhonirə be inkişof soxtan və bə forma be vəngəstan zirin tapşırığa ımbı doran:

1. Bə Xəsis sıxani mə’nöyi əks birə sıxanə yofind və bə cümlə kor fitind.
2. Kəşiran sıxanirə bə müxtəlif mə’nöhon bə cümlə kor fitind.

Şogirdhona bə şəkil əsosən mətn tərtib soxtan bacarıqhonişuna, təxəyyülhonişuna be qiy-mət doran beşun bı dərş kitobirə 48-toyin səhifeyi birə 10-toyin tapşırığa mudunind doran.

Şəkilhona bə əsosi sıxan sozind və müqoyisə bərinde. İşmun xıştanişmun vese alternativ mudunind şəkilhona cürə soxtan və h’ətto in tapşırığa ve qruphon bı cö rasundan.

Bə şogirdhon əvvəl “Bı şəkilhon çı təsvir bire?” suolirə tind. Bə h’əqq təsvir birəhon sıxan bısoxtəni bı şəkil birə e’lhona çı soxtanişun, be an çı kinin soxtanişun, be an çı in hərəkətişuna düzgün nəbirani və ben vəziyyətdə kiləm hərəkət soxtana düzgün biranirəş xəbər vəynind. Bə h’əqq poy soxtan, səmimiyyət, mehriboni, səxovət anlayışoni beşun suolhon tind. Bı məh’əl ünsiyyət və insonhon münosibət bıdoştəni in xüsusiyyəthona be an çı mühüm biranirə bö diqqət sozind. Bı eyni zamon bı şəkilhon təsvir birəhona ve plani təqdim soxtana tələb soxta ye tapşırıği mudunind doran.

Bı əsos 12-toyin tapşırıq bə şogirdhon inşa nöiştəna ımbı tapşırıq doran. İn vese xunara tapşırıği dorəniyi, ben məh’əl bə şogirdhon be istiqomət doran uşun ancaq bə təsvir şəkil na, bı eyni zamon “əməkdoşı”, “ünsiyyət”, “mehriboni”, “səmimiyyət”, “bı ye cö öyın”, “bı ye cö məşğuliyyət” və s. anlayışonəş diqqət soxtanişuna tapşırıq dorəniyind və dərsə bə dutoyin sə’əti nöiştə birə inşahon xunda və müzokirə birəniyi. Bə inşahon qiymət bıdorəni bə sıxanhona düzgün nöiştəni, fikirhona düzgün ifodeyi diqqət soxtanişmun lozımı. Yoxud bə’zi inşahona xunda birəniyi mümküni. Bə prases xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə bı səri pöyistan, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnşahona xunda bə’də qiymətdorana ve iştirək şogirdhom mudunind bərdan. Məsələn, “Ve fikirişmun, diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?”, “Bə digər inşahon güş doşta bə’də bı nöiştəyişmun komin qüsürhona dirind” suolhonirə ve doran müxtəlif cavobhon mudunind ustoran.

İşmun ben dərs ve H’əyotə bilgiyi və Ozərbəyconə zuhuni fənnhoni bə integrasiya mudunind noil biran. Diyə bə’də bə şogirdhon in anlayışona bə cümlə kor fidoştəna təklif sozind. Be əzənin beşmun dərs kitobirə bə 48-toyin səhifeyi dora 11-toyin tapşırıq köməkçi mudunı biran.

11.Sıxanhona bə cümlə kor fitind.

Dəsivoz, mərhəmətli, düst, ustoran

İşmun bə şogirdhon bı mətn birə bə’zi cümləhona , sıxanhona bə dəftərhon xıştanun əz ruyi nöiştəna və bə cümlə kor fidoştəni.una mudunind tapşırıq doran.

Meyarhon	Qruplar	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.		+	+	+
Tapşırığa h’əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənişiran.		+	-	+
Tapşırığa h’əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.		+	-	-

Num şogird	Meyarhon	Cümlərə ve intonasiyeyi baxundan	Plan tərtib bısoxtan.	İnşa bınöiştəni
Adil		+	-	-
Mahirə		+	+	+
Leylo		-	-	-
Mətin		-	+	+

Mövzu	Yosəməndor
Standarthon	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəğırıftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan. 4.1.2. Bı nöiştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərđi kor
Metodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sod cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan; • Plan mətnə tərtib bısoxtan. • Mə'nəhonı nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan . • İnşa bınöiştan • Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifoхи mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Xəsis, səxovətli, poy soxtan, əməkdoşi, mehriboni, səmimiyyət və s.</i>

Be motivasiya be dırıst soxtan musiqiyi bə Fikrət Əmirov, sıxanhoni bə Zeynəl Cabborzoda oid birə əz “Ay e’lhon, xuşa vassol umoran” mə’niyirə mudunind istifoda soxtan. Mə’nirə linki beşmun təqdim bəbiran.

<https://www.youtube.com/watch?v=04ekMZsAfhg>

Bə mə’ni güş doşta bə’də “Bı məni söhbət əz çı bırafdan?”, “Sola komin fəsilhoni hıstı?”, “Vassola diyə komin numi hıstı?”, “Bı vassol bı təbiət komin dəyişiklikhon sər bızəran?” suol-honirə mudunind doran. İn suolhon beşmun bə mövzu “Gülhon” san istiqomət tı. “Bı vassol voz umora gülhona kominhonirə başunuxtənind?” suolirə ve doran “ə’lolək”, “nərgiz”, “yosəmən” cavobhonirə mudunind şiniran.

İşmun motivasiyra dərş kitobirə bə 49-toyin səhifeyi dora birə şəkil və güşdoştan mətni, həmiş suolhona bə əsosi mudunind dırıst soxtan.

1. Bə mətn güş dorind və bə suolhon cavob tind.

- *Bı mətn əz çı sıxan bıraftan?*
- *Üşə be insonhon çı bıdoran?*
- *Bə üşə komin h’eyvunhon bə zıstan?*
- *Bə üşə komin quşhon bə zıstan?*
- *Be an çı insonhon üşəhon yelic birəniyund?*
- *Üşərə insonhona çiyi h’isob bısoxtənund?*

Diyə bə’də dərş kitobirə bı 50-toyin səhifeyi təqdim soxta İ.Əfəndiyevə “Yosəmən” mətnirə ve ifodeyi və növbeyi imbi xunda soxtan. Bə şogirdhon dərş kitobirə bı 51-min səhifeyi dora birə suola ve doran uşuna şifohi nitq bacarıqhonişuna mudunind peymundan:

Şəkil bı xoşışmun umo? Be an çı?

Suolhona kininiş imbi davom soxtan:

1. Bı mətn əz komin fəsil bəhs bısoxtənund?

Digər tapşırıqhoniş ve mətn əloqeyi hıstı və şogirdhona ve məzmun əloqədor bilikhonirə bə peymundan san xidmət sozi:

2. Cədvələ tamom sozind.
3. Bə hərəkət gedə münosibət ruşun tind. Ü, düz hərəkət bısoxtan?
4. Bı mətn əsos fikir çiyi?
5. H’odisərə piştirə təxmin sozind.
- *Ve fikirışmun, gedə çı san sozi?*

<i>Aslan məlimə zohiri</i>	<i>Aslan məlimə doxili oləmi</i>
• bilind	<i>əz mətn baxundənim</i>
• ...	...

- *Aslan mə’lim əz in h’odisə san xəbər dunı?*
- *Ü, bə gedə çı san güyi?*

İn dərşə beyi müəyyən birə standarthona yeki plana h’özır soxtani. İşmun əz şogirdhon xunda mətnə bə əsosi plan tərtib soxtanişuna mudunind tələb soxtan və in tapşırığa ve cıft-hon və yo qruphon bı cö rasundan mümküni.

Şogirdhona lüğət ehtiyotışuna be zəngin soxtan bı nəzər gırıftə tapşırıqhon inhoni:

1. Sıxanhona ve mə’nöyi nəzdik birə sıxan əvəz sozind.

2. Şəkilhona numhonirə nöişind.

İşmun bə şogirdhon in sıxanhona bə cümləhon kor fidoştana, bə'zi cümləhona və sıxanhona əz ruyi bə dəftərhonişun nöiştana mudunind tapşırıq doran.

Sıxansoxtan bacarıqhonişun be inkişofi bı nəzər gıriftə tapşırığa veseyi “Be an çı dorhona na ımbı xırd soxtan?”, “Bə dorhon, yoxud gülhon hiç dənışiren?” suolhonirə tind və bə şogirdhon ve hamrahhon xıştanun ben bora sıxan soxtan və müzokirə bərdan ımbı təklif biran.

Bə şogirdhona diqqəti in mə'lumota rasunind. Müqoyisərə şeir və nağıla bə əsosi mudunind bərdan. Bə ziro birə mə'lumota vese əlova bə h'əqq h'ikoyara müəllifiş müəyyən çihona güftiran mümküni.

“Yosəməndor” h'ikoyeyi. H'ikoya qutəh' bəbiran. Bara ye çanto obraz iştirok bısoxtan .

Nöqtəhona bı cöyi roho dora birə h'ərfehona əlova sozind.

təb ...ət

h ...cileylək

ceyr ...n

ins ...n

Ben tapşırıq ve nöiştan cavob doran lozımı.

Bə suolhon cavob nöiştind.

1. Dora ki koştı bı? 2. Yosəməndora bı cə koştı birund? 3. Ba ru Aslan məlim bə'məlumora təbəssümə səbəbi çı bı? 4 Toxe dor be an çı xırd bı?

Şogirdhona nöiştan və mətn tərtib soxtan bacarığırə be inkişofi və qiymətdorani bə şogirdhon əz 10-15 cümlə iborət numi “Yoşilərə yelic boşım” birə ye esseyi ımbı nöiştə soxtan.

Meyarhon \ Qruplar	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər bafdorən.	+	+	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənışiran.	+	-	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Num şogird \ Meyarhon	Cümləhona ve intonasiyeyi baxundan	Plan tərtib bısoxtan	Esse bınöiştan	Bə hüsxnət normahoni əməl bısoxtan.
Adil	+	-	-	
Mahirə	+	+	+	
Leylo	-	-	-	
Mətin	-	+	+	

Mövzu	Xəzri
Standarthon	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn və sərlövhə bə məzmuni oid soda plan bəğıriftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan. 4.1.2. Bı nöiştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərđi kor
Methodhon	Diskussiya, müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sod cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan; • Plan mətnə tərtib bısoxtan. • İnşa bınöiştan • Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • Bə hüsrxət normahoni uyğun bınöiştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Xəsis, səxavətli, paylaşmaq, əməkdaşlıq, mehribanlıq, səmimiyyət və s.</i>

Be motivasiya soxtan müəllifi İbrahim Yusifoğlu birə “Kilok bərd” e'luna şeirə mudunind xunda soxtan. İn şeirə h'ətto ve rolhon öyınə bı şəkili ımbı xunda soxtan. Be əzənin duto e'lə bə püşö lövhə dərordan, bı yeki Aysun, bon yekin babo rolirə voxтана ımbı tapşırıq doran.

Kilok bərd

- Aysuna bı dəsti

Şarhoni bı.

- Babo, şarhona

Kilok vəylft bərd.

- Aysun, pəs tıra

Çı bı gülhontı?

- Kilok vəylft bərd,

Babora dili.

- Aysun, əz müti

Banta ki vokərd?

- Bantmana kilok

Vokərd və verıxt.

- Aysun, bı heybetı

Ənor çı ənori?

- Babo, əz toxa

Kilok vakand.

- Aysun, tı səbh'i

Pəs çı san sozi?

Bə boğça san bire,

Şariş, bantiş nə birə?

Xostum, busdunum

Be tı zərdə şar.

Əz dəstman pülə

Kilok vəylft bərd.

Şeirə xunda bə'də bı sər “kilok” anlayışı pöyınd və bə şogirdhon “Komin kilokhana başunuxtənind?”, “Bə h'əqq numhon kilok çı bıstənind?” sulhonirə tind. Usdora cəvəbhona ye qədər firəh sozind və bı ölkemun bə bə'zi kilokhon xüsusi numhon dorana, bə umora istiqoməti uyğun Xəzri, Giləvar, Gicəvar kilokhonirə biranirə mudunind güftiran.

Əz in bə'də bı dərs kitobi birə “Xəzri” mətnirə bə düzgün və ve növbeyi xundani mudunind girəştan.

Mətnə xundani bı sər rasirə bə'də şogirdhon zirin tapşırıqhona mudunund bı cö rasundan.

2. Ve fikirişmun, bı mətn birə h'odisəhon bı komin fəsil sər bızəran? Fikirişmuna izoh sozind.

3. Bı mətn in fikirhona yeki hısti:

A) Poriz qe gözələ fəsili.

B) Kilok qe ve şiddəti umoran bı.

C) Bı poriz zıhlrlna vorış və kilok bəbiran.

4. Ayaza və möyirə bı noroh'əti səbəb çı bı?

5. Səbəb-nəticə əloqəhonirə ruşun tind.

SƏBƏB

1. Obiyə öühon Xəzər bə siyəh ran bızəran bı.

2. Əyoz xəzrərə nə mıxost.

3. Zıhr xəzri kəm bı.

4. Əyoz və möyi şor birund.

NƏTİCƏ

...

...

...

...

6. Əz fikrhon komini düzi?

- A) Bə piyər h'irmət və məhəbbət hısti.
- B) Bı oilə vəhdət nısti.
- C) Oilə bə dih bəzısdan bı.

Şogirdhona sıxan eh'tiyotirə be zəngin soxtan və in bacarıqhona be peymundan əz zirin tapşırıqhon mudunind istifoda soxtan:

1. Xəzri sıxanirə mə'nöyi çişi ?

- ✓ zıhrınə kilok
- ✓ şimola kiloki
- ✓ cənuba kiloki

2. Sıxanhon əks mə'nöyirə müəyyən sozind.

Dərs kitobirə bə 56-toyin səhifeyi güş doştan mətni təqdim bire. İşmun bə şogirdhon zirin mətnə mudunind güş doştə soxtan. Numi “Poriz” birə mətnə bö güş doştə bə'də bə ziro dora suolhona bə əsosi müdunind müzokirə bərdan.

Bı sol çorto fəsil bəbiran; vassol, homin, poriz, zumustun. H'əmme fəsilhon qəşəngi. Ammo ki hər insonirə əz ye fəsili xoşi umoran. Ben mətn imon əz poriz san söhbət vokinim.

Poriz sola satoyin fəsili. Bı vassol təbiət əz xinikə zumustun bə'də ba cun umoran, ba homin h'əmme meyvədorhon məh'sıla bı rasundan, hə kinin dun ki, be poriz h'özır bəbiran.

Poriz bı moh sentyabr əz sər bədəhiştan. Sato moh an porizi; sentyabr, oktyabr, noyabr. Əz mingəhon sentyabr havohon xinik, bəbiran, əz bustunhon tərəvəzhona vəkiranund, əz ziminhon pəmbərə, çoya, əngürə kürə bısoxtənind. Bə oxır moh məh'sıl meyvəhon (si, əmrü, dəmbül və s.) bə h'əmme boğhon vəkirə bəbiran.

Porizə əsos ə'loməthonirə yekış zübəzü vorişə voristəniyi. Bə'zən in vorişhon dı-sa ruz bıkəşiran. Xinikə kilokiş qe bəbiran. Ruzhon ba qutəh'i, şöhon ba durozi bıraftan.

Bı poriz təbiətə ye üzgə hüsni bə biran. Bı dor birə vəlghona hər çişi bı ye rangi. Rıxda vəlghona ve səri bıraftəni hə kinin dun ki, ve sər xolçə bıraftəni.

Quşhona bə'zihoni bə gərmə göhon par bəküfdanund bıraftənund. Vəh'şiyə h'eyvunhon be zumustun h'öziri bə dirənund.

Bı poriz həmiş imon bı dərs bıraftənim. Dah pancto sentyabr nügə dərs soli əz sər dəhiştan.

1. Komin fəsilhona ba şunuxtəni?
2. Komin mohhon an porizi?
3. Bı poriz havohon çiləm bəbiran?
4. Ben fəsil insonhon ve çı məşguli?
5. Əz in fəsil beş xoşışmun umoran?

Ve şogirdhon bə h'əqq fəsilhon müzokirə bərdə bə'də növbəti tapşırığa ımbı doran.
“Poriz umoran” şeirə düzgün xunind.

1. Əz in şəkilhon komini bı məzmun şeir uyğuni?

Poriz umoran
Voriş uvordan
Bə hər cö vini,
Vəlghona zərđi.

Bırafđan quşhon,
Ha karvon-karvon.
Şirişte xırhon
Həm üşə, kühhon.

Şögirdhona nöiştan bacarıqhonirə inkişof be soxtan və qiymət doran şəkilə bə əsosi inşa nöiştana mudunind tapşırıq doran. Ben məh'əl şögirdhona ve vosite müəyyən suolhon, yoxud təqdim birə plan bə əsosi ımbı istiqomət doran.

- Şəkilə təsviri
- Komin fəsili?
- E'lhon çı bısoxdan?

Kömək be soxtan bə şögirdhon bə h'əqq fəsilhon, meyvəhona bı poriz rasirani, hə bı poriz məhsula vəkirani ımbı sıxan soxtan və yo bə'zi suolhon mudunind istiqomət doran. Ben məh'əl bə şögirdhon müxtəlif şəkilhoniş təqdim soxtan, be əzənin kor ımbı şəroit bə'məl vordan.

Meyarhon \ Qruplar	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.	+	+	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənişiran.	+	-	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Num şögird \ Meyarhon	Cümləhona ve intonasiyeyi baxundan	Plan tərtib bısoxtan	Esse bınöiştan	Bə hüsrxət normahoni əməl bısoxtan.
Adil	+	-	-	
Mahirə	+	+	+	
Leylo	-	-	-	
Mətin	-	+	+	

Mövzu	Zumustn
Standarthon	3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsrxət normahoni rioyət bısoxtan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan. 3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərđi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsrxət normahoni uyğun bınöıştan • mətnhona cürö bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Zumustun, düzi, mə'suliyət, quçoği, sel, kəm, kilok və s.</i>

Motivasiyara müəllifi Nüşabə Nuri birə “Ba yurdmun zumustun umoran” mə'ni-yirə bə əsosi ımbı dırst soxtan. Mə'nirə linki bə ziro dora bire.

https://www.youtube.com/watch?v=2FvV_7Deljg

Bə'də bə şogirdhon “Bı mə'ni sohbət əz çı bırafadn?” suolirə dora bə'də “zumustun” cavobirə san busdunim, yoxud ve “Ba zumustun bı təbiət çı sər bızəran?”, “Bə h'əqq fəsli zumustun çı mudunind sıxan soxtan?” suolhoni bə şogirdhon ımbı istiqomət doran.

Diyə bə'də dərs kitobirə bə 58-toyin səhifeyi dora birə güşdoştan mətnirə ımbı be şogirdhon xunda soxtan. Həmin mətnə beşmun təqdim bısoxtənim:

“Zumustun əz poriz bə'də umoran. Ba zumustun saxta xinikihon əz sər dəhiştan. Şöhön xeyli duroz bəbiran. Zübəzü vər f vorıstan. Vər f vorıstəni təbiət qe qəşəng bəbi-ran. Vər f be xori vese lə'ifi. Kələhon bafan ki, vər f qe vorıstəni, un sol məh'sıl bul bəbiran. Ba xunahon piçhona bı dəyəşundənund. Bə'ziyi qaz, bə'ziyi ızım kor bəfidoştand. H'əmme ödəminhom ba zumustun nə kəmistə çusthon və gərmə olathon bı dəyiftənund.

Zumustuna e'lhon qe bıxostan. Tan vər f vorıstan uşun hamrahhon xıştanuna qiyə bızəranund. Bə'də ve hamrahhon bə h'əyothon bı dərmorənund, əz vər f ödəmin dırışt bısoxtənund, ve həm qartopi bıvoxtənund, kırşə bıraftənund”.

Tapşırığa kinin ımbı müəyyən soxtan:

Bə “Zumustun” mətni güş dörind və bə suolhon cavob tind.

- Diyə xinikə fəsil komini?
- Mohhon zumustuna bışımər.
- Ba zumustun kömin i'dhon qeyd bısoxtənim?
- Vər f vorıstəni e'lhon çı bısoxtənund?

Bı şogirdhon ve intonasiya xundan bacarıqhonorə bə forma be vəngəstan və inkişof soxtan dərs kitobirə bə 59-toyin səhifeyi Mirzə Ələkbər Sabirə “ E'l və gılıdə” şeirirə xunda sozind. Diyə bə'də şeirə və bı dərs kitobi birə şəkilə məzmunhonirə müqoyisə sozind.

Şogirdhona bı sər mətn korirə be davom soxtan bı dərs kitobi ye çanto tapşırıq təqdim bire. İn tapşırıqhona ve kollektiv və yo fər di bı cö rasundani mümküni.

1. Bı şeir birə h'odisəhon bı komin fəsil sər bızəran?

2. Ve fikirişmun, e'lə parıstanirə səbəbi çiyi?

☐ gılıdəre keyr birani

☐ e'lə biehtiyot hərəkət soxtani

3. Cədvələ tamom sozind.

SƏBƏB

NƏTİCƏ

1. gılıdəre öü birani
2. gılıdrə bı öü çarxıstəni
3. gılıdəre bə rukarahon rasirani

4. E'lə bə gılıdə “ məzəmmət soxtanirə” düzgün h'isob bısoxtənind?

5. “E'l və gılıdə” şeiri bə e'lhon komin xüsusiyyətə tərbiyə bısoxtan?

A) quçoği B) mə'suliyət C) düzi

Bə şogirdhon vese xunara tapşırıği bə “Fəsli zumustana gözəlliyi” mövzu esse nöiştana mudunind tapşırıq doran və müzokire essehon dər sə bə dutoyin sə'əti ımbı bərdan. Bə essehon qiymət bıdörəni sıxanhona bə düzgün nöiştani, fikirhona bə düzgün ifodeyi diqqət soxtan lozımı. Yoxud bə'zi inşahona xunda soxtan mümküni. Bə prases xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə bı səri pöyistan, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnşahona xunda bə'də

qiymətdorana ve iştirək şogirdhom mudunind bərdan. Məsələn, “Ve fikirişmun, diyə maraqlı inşa kirə inşayi bı?”, “Bə digər inşahon güş doşta bə’də bı nöiştəyişmun komin qüsurhona dirind” suolhonirə ve doran müxtəlif cavobhon mudunind ustoran.

Dərs kitobirə müəllifhoni bə hər dərsi nügə sıxanhon təqdim bısoxdəni məqsəd ü bire ki, şogirdhona lüğət ehtiyoti diyə zəngin boşı. Əlbəttə ki, in sıxanhona mə’nöyirə be müəyyən soxtan dora birə tapşırıqhona əvvəl əz tərəf şogirdhon müstəqil bı cö rasundanişun cəhd ruşun tind. Çünki şogirdhona bilik və bacarıq səviyyəhoni və sıxan eh’tiyothonişunəş zənginiyi müxtəlif. Əz in səbəb lüğət eh’tiyotirə be zəngin soxtan dora birə nügə sıxanhona əvvəl xıştanişmun tələffüz sozind, diyə bə’də un sıxanhona dunustan -na dunustanişuna əz şogirdhon xəbər vəynind, ve bə’zi suolhon doran, uşuna bə cavobhon düzgün istiqomət tind. Nəticə na bıdorəni sıxanhona izoh sozind.

1. Sel sıxanirə mə’nöyi komini?

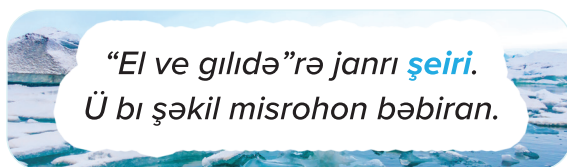
A) havora hərəkəti

B) əz öü birə vərf bə’məl umora öü daşqını

C) müloyimə vor

2. Bə Kəm sıxani mə’nöyi əks birə sıxana yofind və bə cümlə kor fitind.

Dərs kitobirə bı 60-toyin səhifeyi bə şogirdhon kinin ye mə’lumoti dora bire:

İşmun in mə’lumota bı səri ve pöyistan “E’l və gılıdə” şeirirə və ya əz in əvvəl birə bı dərshon be motivasiye dərs təqdim soxta birə porçahon şeirə ve bəbiyor vəngəstan uşuna, məsələn, ve “Nicot” mətni mudunid müqoyisə soxtan və müqoyisərə bə əsosi şeirə mətnirə izohirə doran.

Ben dərs be sıxansoxtan bacarıqhoni bı nəzər gırıftə tapşırıqhona bə areyi

“Bı fəsli zumustun” mövzuyi dialoq dırıst sozind tapşırıği hıstı.

Şogirdhon in tapşırığa ve cıfthon mudunund bı cö bırasundanund. Vese suol-cavob bı cö rasunda in tapşırığa ve vositeyi şogirdhon bə h’əqq zumustun dunustahon xıştanuna bə are həmin san mübodilə sozund.

Zirin tapşırığəş əsos məqsədi şogirdhona sıxansoxtan bacarıqhonorə inkişof soxta soxtani.

Bı qənd xünö imbi, ni dodi,
Mı gərdı ba havo, ni qənədi

Dəsi na, pöyi na, ammo
şəkil mıkəşi

Be nöiştan bacarıqhonorə inkişof soxtani bı 61-min səhifə təqdim birə 13 və 14-toyin tapşırıqhona mudunind istifoda soxtan.

13. Cümləhona tamom sozind.

..., ..., ... mohhon zumustuni. Ba zumustun havo ... bəbiran. Zıhrına ...
umoran, ... voristan. Hər tərəfi ... bəbiran. Elhon... vozi bısoxtənund.
Uşun əz vərɤ ... dırıst bısoxtənund.

14. Şeir “El ve gılıdə”rə ve nəsr nöişind.
Əvvəlin cümleyirə vese bə nümünə
dora birə davom sozind.

Ye eli bı dərs bıraftan
bı. Ü bı sər gılıdə vərmo ...

İn tapşırıqhona bı fərđi qayda bı cö rasundan diyə məqsədəuyğuni.
Ben dərs əz H’əyota bilgiyi dərsi ve “Sola fəsilhoni” mövzuyi integrasiya soxtaniş-
mun mümküni.

I	II	III	IV
Cümləhona ve intonasiyeyi be tələffüz soxtan çətini bıkəşiran.	Cümləhona ve intonasiyeyi be tələffüz soxtan səhvhon rah bıdoran	Cümləhona ve ve mə’limə köməyi ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan	Cümləhona ve ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan
Bə hüsxnət normahoni uyğun nöıştəni çətini bıkəşiran	Bə hüsxnət normahoni uyğun nöıştəni bə səhvhon rah bıdoran	Bə hüsxnət normahoni uyğun mə’limə ve köməyi bınöıştan	Bə hüsxnət normahoni uyğun bınöıştan
Mətnhona cürö bısoxtəni çətini bı kəşiran.	Mətnhona cürö bısoxtəni bə səhvhon rah bıdoran.	Mətnhona mə’limə ve köməyi cürö bısoxtan	Mətnhona sərbəst cürö bısoxtan
Bə h’əqq xunde xıştan sıxan bısoxtəni çətini bıkəşiran	Bə h’əqq xunde xıştan sıxan bısoxtəni bə səhvhon rah bıdoran.	Bə h’əqq xunde xıştan mə’limə ve köməyi sıxan bısoxtan	Bə h’əqq xunde xıştan sərbəst sıxan bısoxtan

Mövzu	Xo ra sehri
Standarthon	3.2.2. Soda cümləhona bə müfəfiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhe bə məzmuni oid soda plan bəgırıftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 4.1.2. Bı nöıştəni bə hüsxnət normahoni rioyət bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Metodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sod cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan; • bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • bə hüsxnət normahoni uyğun bınöışdan • mətnhona cürö bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifohe mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Saray, xo, doğma yurd, kəlom və s.</i>

Bə motivasiya "Alisa bə diyor möcüzəhon" cizgi filmirə bə ye porçeyi ve tamaşö soxtan mudunind əz sərdəhiştan. Linkirə beşmun təqdim bısoxtənim:

<https://www.youtube.com/watch?v=RuBVPd6joyo>

Əgər texniki imkonhon hısti bə sinif in filmə ye bijlə h'isseyirə nümayiş sozind və yo əz vaxti əvvəl bə şogirdhon ben cizgi filmi dənışiranişuna tapşırıq tind.

Be motivasiya dırıst soxtan bə şogirdhon kinin ye suoli mudunind doran: "Ve fiki-rışmun, Alisara bı səri umora hodisəhon bıcə sər dora bı?"

Şogirdhon Alisara bı ye qəribə diyor möcüzəhon uftoranirə və in cö rə oləm xo biranirə işmuna ve köməyışmun san bı sər buftunund. İşmun bə şogirdhon Kələh Britaniyara nöiştagori Luis Kerrola numi eyni birə ye maraqlı əsəri biranirə mudunind rasundan. Diyə bə'də ozərbəyconı ye müəllifə xıştanirə bə oləm xo bə səyohət dərmorə qəhrəmonhonirə biranirə qeyd sozind və ürə əz "Xo ra sehri" əsəri ye porça xundanişuna ımbı əz sər dəhiştan.

Dərs kitobirə bə 62-toyin səhifeyi dora mətnə ve növbeyi və intonasiyeyi xunda bə'də şogirdhona bı sər mətn korişuna təşkil sozind. Be əzənin beşmun dərs kitobirə bə 63-toyin səhifeyi müəyyən suolhon təqdim bire:

1. Ve fikirişmun, Yusif bı xo çı san vını?
2. Dirəhoni be inşa nöiştan san kömək sozı?

Yo mətnə xundan, yo suolhon şogirdhona be "Vətən çiyi?" mövzuyi inşa nöiştan h'özır be soxtani. Əz inşa nöiştan püşö ve şogirdhon bərdə söhbət və dora suolhonişmun hər ye guşə Vətənə be h'əmmeyi əziz və ziqiymət birani bə h'əqqi birəniyi, uşuna xıştanuna vese ye porçe vətən hiss soxtanişuna beyi şəroit bə'məl vordəniyi. Ben məh'əl bə "Gözəl Vətən" məniyi ımbı güş doştan.

<https://www.youtube.com/watch?v=hPzfsCPrHNA>

Bı cöyi baftoran, əz "Həyotə bilgiyi" fənni ve "ə'loməthon dövlət" mövzuyi mudunind integrasiya soxtan.

I	II	III	IV
Cümləhona ve intonasiyeyi be tələffüz soxtan çətini bıkəşiran.	Cümləhona ve intonasiyeyi be tələffüz soxtan səhvəhon rah bıdoran	Cümləhona ve mə'limə köməyi ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan	Cümləhona ve intonasiyeyi tələffüz bısoxtan
Bə hüsənxət normahoni uyğun nöiştəni çətini bıkəşiran	Bə hüsənxət normahoni uyğun nöiştəni bə səhvəhon rah bıdoran	Bə hüsənxət normahoni uyğun mə'limə ve köməyi bınöiştan	Bə hüsənxət normahoni uyğun bınöiştan
Mətnəhona cürö bısoxtəni çətini bıkəşiran.	Mətnəhona cürö bısoxtəni bə səhvəhon rah bıdoran.	Mətnəhona mə'limə ve köməyi cürö bısoxtan	Mətnəhona sərbəst cürö bısoxtan
Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtəni çətini bıkəşiran	Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtəni bə səhvəhon rah bıdoran.	Bə h'əqq xunde xıştan mə'limə ve köməyi sıxan bısoxtan	Bə h'əqq xunde xıştan sərbəst sıxan bısoxtan

Mövzu	Şəhri Bokü
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırışt bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 3.2.6. Əsos məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bə'məl vordan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sıxan və cümləhona düzgün bınöıştan • Məzmun mətnə ve h'əyot əloqeyirə bıyoftan • Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • İnşa bınöıştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Bokü, H'eydər Əliyev Mərkəzi, Qız qalası, Respublika sarayı,</i>

Be motivasiya dırışt soxtan sıxanhoni bə Zeynəl Cabborzoda, musiqiyi bə Məryəm Əlibəyli oid birə “Gözələ Bokü” mə'niyirə mudunind istifoda soxtan . Mə'nirə linki təqdim bəbiran:

<https://www.youtube.com/watch?v=kT6oxKyngWA>

Şogirdhon bə mə'ni güş došta bə'də “Bı mə'ni əz çı bəhs soxta bəbiarn bı?”, “Bə h'əqq Bokü ışmun komin məni və şeirhona bıstənind”, “Bə h'əqq Bokü komin mə'lu-motişmun hısti?” və s. suolhon ve doran şogirdhona bə mövzu istiqomət doran.

Diyə bə'də dərs kitobirə bə 64 və 65-toyin səhifəhoni birə mətnə və növbeyi bə şogirdhon mudunind xunda soxtan. Mətnə baxundəni hər ye nügə anlayışa bı səri pöyind, in sıxanhona izoh sozind, şogirdhona ven sıxanahon əloqədor komin mə'lumota dunustanişuna vomızind. Sıxanhona ba çı dərəcə düzgün tələffüz soxtanişuna dəqiq sozind.

Ve mətn əloqədor kor davom bısoxtəni dərs kitobirə bı 66-toyin səhifə birə suol və tapşırıqhon bə şogirdhon mudunind doran:

1. Bı mətn əz çı sıxan bıraftan?
2. Düz və səhv fikirhona ruşun tind.
 - a). Bı H'eydər Əliyev Mərkəzi maraqlı konserthon bəbiran.
 - b). Bokü bə kinor Xəzər dənizi.
 - c). Bı Bokü ancaq ozərbəyconihon bəzıstan.
 - ç). Ben şəhər müosir binohoniş hıstı.

3. Əz inhon komini torixi obideyi?

A) Qız qalası B) bulvar C) H'eydər Əliyev sarayı

4-toyin tapşırıq mətnə bə h'issəhon poy biranirə və bər yekişun num dorana tələb bısoxtan. İşmun əz şogirdhon xəbər vəynind ki, bə mətn diyə komin əlovahona ımbı soxtan. Be əzənin beşun bə'zi suolhona ımbı doran.

"Bə h'əqq Saray Şirvonşohon çı şinirend?", "Qülləhon Ə'lö be ançı əz müosir Bokürə simvolhoni h'isob bəbiran?", "Ve fikirişmun, diyə komin obidə bə Bökü bə nişdan və ve əloqədor obideyi?" və s.

Şogirdhona sıxan bazeyişuna be zəngin soxtan konsert, konsert zoli, pəmbə, nəft, dəryo və s. sıxanhona mudunind tələffüz soxtan və veşun əloqədor tapşırıqhon doran. Məsələn, dərs kitobirə bə 66-toyin səhifeyi dora birə tapşırıqhon ben istiqomət beşmun san kömək sozı.

5. **Konsert** sıxanirə mə'nöyirə izoh sozind.

6. Bə şəkilhon num tind və bə'zihonirə bə cümləhon kor fitind

Ve şogirdhon qrup korirə in duto tapşırığa bə əsosi mudunind bı cö rasundan. (səh.67):

Təsəvvür sozind ki, bı rayon birə ye düstişmun beşmun qunağ umore. Ü bıxostan ki, Bokürə gərdi. İşmun ürə əvvəl bıca ımbərdind? Əz volideynişmun komin məsləh'atə mıstorind?

Ben mövzu dialoq dırıst sozind.

1. *Dialoqa ve möyişmun dırıst sozind.*
2. *Dialoqa ve düstişmun dırıst sozind.*

İşmun in tapşırığa vese davomi bə şogirdhon ba xuna bı "Mənə xosdeman Bökü" mövzuyi inşa nöiştana mudunind təklif soxtan. Kinin inşa nöiştan tapşırıqhoni şogirdhona xıştanuna ifoda soxtan bacarıqhonirə ve bə forma be vəngəstan bərobər, əz sıxanhon bı cöyi və düzgün istifoda soxtan bacarıqhonirə san inkişof soxta sozı. Bə inşahon qiymət bıdorəni bə sıxanhona düzgün nöiştani, fikirhona düzgün ifodeyi diqqət soxtanişmun lozımı. Yoxud bə'zi inşahona bə şogirdhon xunda soxtan mümküni. Bə prases xundan bə şogirdhona tələffüzi diqqət soxtəni, səhv ifoda, səhv tələffüzə bı səri pöyistan, müzokirə bərdəni, bə düzgün tələffüz noil birəniyind. İnşahona xunda bə'də qiymətdorana ve iştirak şogirdhom mudunind bərdan. Məsələn, "Ve fikirişmun, diyə

maraqlı inşa kirə inşaı bı?”, “Bə digər inşaon güş doşta bə'də bı nöişdeyişmun ko-min qüsurhona dirind” suolhonirə ve doran müxtəlif cavobhon mudunind ustoran.

Şogirdhona bə nöiştan bacarıqhoni be qiymət doran zirin tapşırıqhona mudunind doran:

1. Əz h'ərfhon uyğun bireyirə cürö sozind və nöişind.

t, yoxud d?	o, yoxud a?
müx...əlif	B...kü
həf...ə	k...nsert
şogir...	şər...it
nəf...	s...nq

2. Ve uyğun ifoda cümləhona tamom sozind.

Bokü (şəhri, dihi). Ozərbaycon (ölkeyi, diyori). Neft (isbi qızılı, siyax qızılı). Metro (zirxorirə, ruxorirə) nəqliyyoti.

Bə şogirdhon vese xunara tapşırıği bə h'əqq Bokü əz 10-15 cümlə iborət ye bijlə inşa nöiştana tapşırıq ımbı doran. Bı nöişteyişmun num tind. Be inşa nöiştan zirin plana mudunind təqdim soxtan.

1. Bokü qədimə şəhri.
2. Bokürə torixi obidəhoni
3. Bı Bökü müosir binohon
4. Bə şəhri Bökü münosibətman

Meyarhon \ Qruplar	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı cö birasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.	+	+	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənişiran.	+	-	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Num şogird \ Meyarhon	Mətnə bısdan xundan	Bə plan rioyət bısoxtan.	İnşa bınöiştan	Dialog tərtib bısoxtan.
Adil	+	-	-	
Mahirə	+	+	+	
Leylo	-	-	-	
Mətin	-	+	+	

Löyij

Mövzu	Löyij
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırist bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi nəzdik və əks birə sıxanhona əz həmin cürö bısoxtan. 3.2.4. Bə h'issəhon mətn ve sərlövhə bə məzmuni aid soda plan bəgırıftan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sıxan və cümləhona düzgün bınöıştan • Plan tərtib bısoxtan. • Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • Mə'nöhoni nəzdik və əks birə sıxanhona cürö bısoxtan. • İnşa bınöıştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, şifohi mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Löyij, Kūh Babo, Kūh Niyol, Torix-Mədəniyyəət Quruği, misgəri və s.</i>

Be motivasiya dırist soxtan əz “Bı Ozərbaycon h'əmme dünyora diqqətirə kəşirə komin möcüzə cöhona başunuxtənind?” suoli mudunind istifoda soxtan. Ben zamon müxtəlif cöhona numirə ımbı kəşiran. Əlbəttə ki, in cavobhon şogirdhona mə'lumot səviyyəyirə və fikirhon xıştanuna ifoda soxtan bacarığırə be qiymət doran san

köməkçi boşı. Məsələn, “Otəşgoh”, “Ləh’ə vulkanhoni” “Göygöl” və s. anlayışon mudunı biran. Ben məh’əl “Bə sine kühhon bı ye bılindi torixi 2000 sol birə ye qəsəbeyi hısti. “Numi Löyiji” güfdirə bə’də kirə bə h’əqq in qəsəbə çı şıniranirə və bara biranirə mudunind xəbər vəyiftan.

Əz in bə’də dərs kitobirə bı 68 və 69-toyin səhifəhoni dora birə mətnə ve növbeyi xundanirə təmin sozind. Ve düzgün xundan bərobər, mətnə be şogirdhon nügə informasiya dora, oşino nə birə mə’lumothona təqdim soxda h’issəhona və nügə sıxanhona bı səri xüsusi pöyind və müzokirə sozind. Sıxanhona mə’nöyirə izoh sozind. Ve tələffüz əloqədor ye mürəkkəbi bəbirəni təkror tələffüz sozind və bə düzgün tələffüz noil boşind.

1. Əz in fikirhon komini düzi?

- A) Löyijə diyə gözələ obideyi Hoci Poşara xuneyi.
- B) Bı Löyij insonhon ancaq ve misgəri məşğul birond.
- C) Loyij Torix-Mədəniyyət quruğı h’isob bəbiran.

2. Bı komin fikir səhv hısti?

- A) Hoci Poşara xuneyi əz 3 mərtəbə və 72 itoğ i’borəti.
- B) Bə 14-toyin əsr oid birə in obidə bı 18 sol duxda bire.
- C) Löyij bə İsmöilli rayoni , bə kinor rukare Girdmoni.

Bı dərs kitobi ve mətn əloqədor dora birə suolhon şogirdhona mətnə bə çı dərəcə vomıxtənişuna və dəqiq biranişuna be oyırd soxtan kömək san sozı.

Növbəti tapşırıq şogirdhona ve məzmun əloqədor dialoq dırıst soxtan bacarıqhonirə san inkişof sozı. Bə nümunə müəllifhona cürə soxta və təqdim soxta h’issərə na, tamom ye üzgə h’issərə mudunind vəyiftan. İnə be vəkiran işmun sərbəstind.

4. Mətnə ye abzasirə cürə sozind və dialoq bə’məl biyornind.

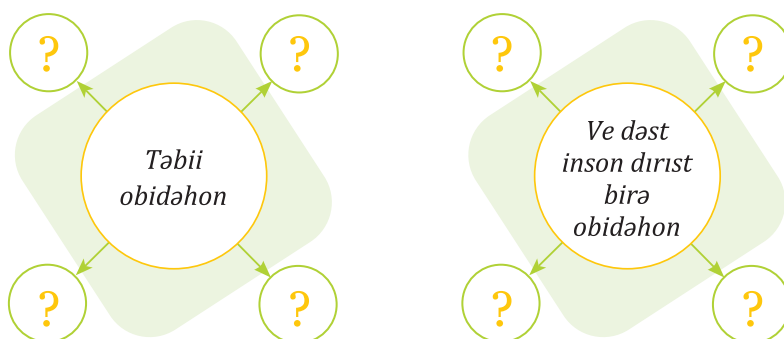
Nümunə

Löyij bə rayon İsmöilli, bə sohil rukare Girdimon çö soxte. İn yərə Ozərbəyconə qədim məntəqəhonirə yekiyi. Ürə əz çor tərəf kühhon əhota soxte. İnhon Kūh Babo və Kūh Niyoli. Kühhon bı qədimi Löyijə əz hücumhon düşmən be müdofiə imkonhon bəməl vorde.

- Bı həqq Löyij şinire?
- Bəli, şinirom. Ü Ozərbəyconə qədimə cəhonirə yekiyi.
- Ü bıceyi?
- Bı rayon İsmöilli.
- Löyijə bə ətrofi komin kühhon hısti?
- Kūh Babo ve Kūh Niyol
- Ve kühhon əhota biran çı xuba cəhəti hısti?
- İn kühhon Löyijə doim əz hücumhon düşmən mühofizə soxte.

Bı dərs kitobi dora birə zirin tapşırıqhon beşmun şogirdhona lüğət eh’tiyotirə be zəngin soxtan kömək sozı. Bı eyni zamon şogirdhona bə müstəqil şəkil bə tədqiqot bərdanış mudunind bə həvəs vordan. İşmun in tapşırığa ve cıfthon bə sinifiş mudunind kor soxtan. H’ətto in tapşırığa bə əsosi şogirdhona əz şəkilhon, fotohon ve istifoda soxtan, yoxud numhona ve qeyd soxtan təqdimot h’özir soxtaniş mümküni.

Sxemə tamom sozind.

Növbəti tapşırıq mə'nöyi əks birə sıxanhona be yoftan san şəroit bə'məl biyornı. İn sıxanhon ve mətn basteyi. Bı xosda h'öl əz mətn əzini sıxanhon ımbı yoftan və miqdorirə ziyod soxtan.

Səxanhona əks mə'nöyirə yofind.

Şögirdhona nöiştan bacarıqhonirə be təkmil soxtan və qiymət doran beşun bə h'əqq zısdə şəhr, di, rayon inşa nöiştanışuna mudunind tapşırıq doran. Cəmi əz 7-8 cümlə iborət be ye inşaı bə şögirdhon plan təqdim soxtanışmun diyə bə məqsəd müvofiq ımbı.

1. Zısdə ərozirə birə cöyi.
2. Ərozirə təbiəti
3. Torixi obidəhon
4. Odət-ənənəhon

Qiymətdorana ve zirin meyarhon ımbı bərdan:

Num şögird	Meyarhon	Mətnə bısdan xundan	Plan tərtib bısoxtan.	İnşa bınöiştan.	Dialog tərtib bısoxtan.	Mə'nöyi əks birə sıxanhona müəyyən bısoxtan.
Adil		+	-	-	+	+
Mahirə		+	+	+	-	+
Leylo		-	-	-	+	+
Mətin		-	+	+	-	+

Təqdimota qiymətdorani:

Meyarhon	HƏ	NA
Bı təqdimatda h'əmme grup üzvhoni iştirak soxt	-	-
Təqdimotçı fikirhon xıştana oydin və dəqiq ifoda soxt	+	+
Bı məh'əl təqdim əz girəştə sıxanhon xeyli istifoda bı.	-	-
Bə şifohi nitq sıxanhon düzgün tələffüz bı.	+	+

Dəryo Xəzər

Mövzu	Dəryo Xəzər
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırışt bısoxtan. 3.2.2. Soda cümləhona bə müfofiq qaydahon uyğun ve intanasiyeyi tələffüz bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sıxan və cümləhona düzgün bınöiştan • Mətnə baxundan. • Dialoqhon tərtib bısoxtan ; • İnşa bınöiştan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan
Sıxan eh'tiyoti	<i>Xəzər, siyəh qızıl, nəft, qaz</i>

Be motivasiya dırıst soxtan sıxanhoni bə Tofiq Bayram, musiqiyi bə Ramiz Mirişli oid birə “Tı bə dılməni, Xəzər” mə’niyi mudunind istifoda soxtan. Mə’niyə linkirə beşmun təqdim bısoxtənim.

<https://www.youtube.com/watch?v=QsTCoWdXkfE>

E’lhona ifo soxda bə mə’ni güş došta bə’də bə şogirdhon kinin ye suoli ımbı doran: “Ve fikirışmun , be ançl bə Xəzər Bokürə əngiştəniyirə qaşı bafanund?”, və yo “İşmun bə h’əqq Xəzər çı bıstənind?” suolirə mudunind doran.

Diye bə’də güşdošta mətnirə bə əsosi bə şogirdhon zirin suolhona tind:

1. Bə əsos güş došta mətn ba suolhon cavob tind:

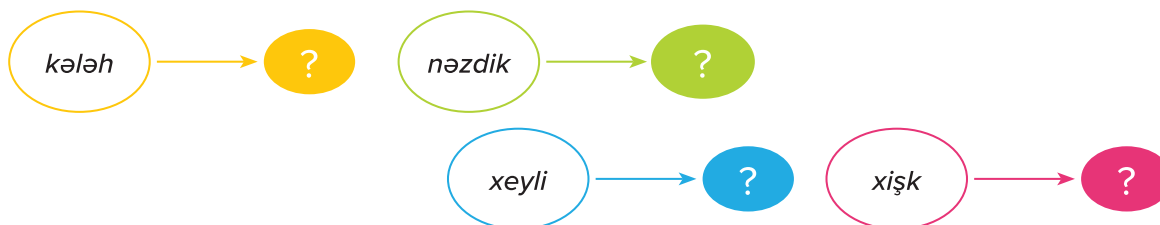
- *Xəzər bı komin əroziyi?*
- *Dəryora be ançı na ımbı kəh’in soxdan?*

Dərs kitobirə bı 73-toyin səhifeyi təqdim birə mətn ve növbeyi be xundan bı nəzər gırıftə bire. İşmun in mətnə bə şogirdhon ve növbeyi xunda soxta bə’də uşuna sıxanhona bə kiləm tələffüz soxtanişun, cümləhona ve intonasiyeyi ve ifodeyi xundan-naxundana dunustanişun diqqət soxtəni, eh’tiyoc bəbirəni bə düzgün tələffüz və intonasiya noil birəniyind.

Dərs kitobirə bı 74-toyin səhifeyi dora birə tapşırıqhon bə mətn basteyi və şogirdhona xundan və nöiştan bacarıqhonirə be imkişofi bı nəzər gırıftə bire.

7 və 8-toyin tapşırıqhon nöiştan bacarığirə san inkişof soxta sozı:

Şogirdhon nöiştan və fikirhon xıstanuna ifoda soxtan bacarıqhonirə be peymundan və qiymət dorani və ben məh’əl əz 9 və 10-toyin tapşırıqhon mudunind istifoda soxtan və ve ru plan inşa nöiştana ımbı tapşırıq doran.

Qiymətdorana ve zirin meyarhon müdunind bərdan:

Num şogird \ Meyarhon	Mətnə bısdan xundan	İnşa bınöiştan.	Dialog tərtib bısoxtan.	Düzgün bınöiştan
Adil	+	-	+	+
Mahirə	+	+	-	+
Leylo	-	-	+	+
Mətin	-	+	-	+

Ohil və şoh

Mövzu	Ohil və şoh
Standarthon	4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöiştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöiştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Sıxan və cümləhona düzgün bınöiştan • İnşa nöiştan • mətnə baxundan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan

Be motivasiya zirin şəkilə mudunind istifoda soxtan:

Bə şogirdhon əz lövhə vərıxə in şəkilə ruşun tind və xəbər vəynind: "Ve fikirişmun, in şəkil bemun çı bafan?" Şogirdhon "İnsonhon dora yelic bəbiran", "Təbiətə yelic biran lozımı", "Dor(təbiət) insonhona bı darun kəf dəsti , ürə ancaq insonhonhon mudunund yelic biran" fərziyyəhonirə mudunund güftiran. Ben zamon ışmun bə şogirdhon "Təbiətə müh'ofizeyi bə insonhan be an çı lozımı?", "Təbiət bemun çı ra bəxş bısoxtan?", "Ve fikirişmun, be an çı müosir dünyo bə təbiətə müh'ofizeyi ımruz in qədər diqqət

cürö bısaxtan?" və s. suolhon mudunind doran. "Pəs ısmun təbiətə be yelig biran çı bısoxtənind?" suolirə bə şogirdhon bıdörəni uşuna bə "Mudunim dor koştan", "Mudunim gül koştan" cavobhoni istiqomət tind.

"E'lhon, ızımış veşmun bı ye cö bə dor koşda ohil ye maraqliyə suoli dora və qe maraqlı ye cavobi usdora ye cavonirə əh'volotirə san xunim. Əvvəl biyem vinim inson be an çı bı hər yoş xıstan dor koştəni və bə h'əqq təbiətə müh'ofizəyi fikir soxdəniyi fikirhonirə ımbı güftiran, bə'də mudunind bə mətnə xundani girəştan. Dərs kitobirə bı 77-toyin səhifeyi təqdim birə mətn ve növbeyi və intonasiyeyi xunda bəbiran. Ben zamon avoziş şogirdhona bə intonasiya və sıxanhona bə düzgün tələffüz soxtanişun diqqət sozind. Səhv bəbirəni və intonasiya cümlərə və məzmunı və mə'nöyi uyğun namorəni xundana pöyunind və mütləq səhvəhona dırışt sozind.

Əgər bıxostənind ki, xundan beşmun maraqlı boşı, "Müəllif", "Babo" və "Cavon" obrazhonirə mudunind müəyyən soxtan və xundana bə ve rolhon öyin çarxundan. Ben məh'əl bə şogirdhon ye qədər zuhun bədənə və jesthona istifoda soxtanişuna mudunind təklif soxtan.

Bı 77-toyin səhifə ve mətn basda suol və tapşırıqhon təqdim bire. Ben suolhon bı fərdi qayda, yaxud ve qruphon cavob doran mümküni.

Bə şogirdhon vese xunara tapşırığı sərlövheyi "Man təbiətə be müh'ofizəyi təklif bısoxtənum..." birə ye inşa nöiştanişuna və yo numi "Bıca təbiətə müh'ofizə nəbira-nirə müşohidə bısoxtənum" birə ye təqdimot h'özır soxtanişuna mudunind tapşırıq doran. Ben məh'əl əz H'əyotə bilgiyi fənni ve "Ətraf mühit" mövzu integrasiya ımbı bə'məl vordan.

Meyarhon / Gruplar	I qrup	II qrup	III qrup
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.	+	+	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənişiran.	+	-	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Num şogird / Meyarhon	Mətnə bıstan xundan	İnşa bınoıştan	Düzgün bınoıştan
Adil	+	-	-
Mahirə	+	+	+
Leylo	-	-	-
Mətin	-	+	+

Siçon ve şir

Mövzu	Siçon ve şir
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırıt bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həcmi bijlə inşa bınöıştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 3.2.3. Həcmi bijlə bə janr uyğun cürö bısoxtan
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərđi kor
Methodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• dialoqhon tərtib bısoxtan • sıxan və cümləhona düzgün bınöıştan • inşa bınöıştan • mətnə baxundan • bə janr uyğun cürö bısoxtan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan

Motivasiyara be dırıt soxtan ıřmun bə řogirdhon “Siçon və řir” cizgi filmirə ye h’isseyirə mudunind nümayıř soxtan. Link bə ziro təqdim bəbiran.

<https://www.youtube.com/watch?v=ooWTGQNYiaE>

Diyə bə’də cizgi filmirə niməlit bilind və əz řogirdhon vese ye cunnıyi bə h’əqq siçon və řir dunusta məlumothona ımbı xəbər vəyıftan. řogirdhon ben suol cavob bı-dorəni, təbii ki, siçona bijlə, řirə kələh, siçona zəif, řirə zıhrın biranirə san güyund. “Ve fikiriřmun, siçon ve řir düsti mudunı soxtan?”, “Əgər siçon bı dəst řir bigirəri, ürə

roho mıtı?”, “Ve fikirişmun, ben bijleyi siçon bon kələhi və zıhrini şir kiləm mudunı xubi soxtan?” suolhonirə və doran mudunind müzokirə vokərdan.

Yoxud motivasiyara be dırıst soxtan əz piyəruna sıxani ımbı istifoda soxtan:

- Xubi düşməneş ve ödömin düst minı.
- Xubi bı xori naumunı.
- B. Xubi bə xubi hər mərdirə kori, bı xərobi xubi nərə mərdə kori.

İşmun in piyəruna sıxani əz hər yekiyi mudunind ıftifoda soxtan. Ben məh’əl bə şogirdhon “Bə piyəruna sıxani bemun çı bafanund?”, “İn piyəruna sıxanirə kiləm bı sər uftorind?” suolhonirə mudunind doran. Şogirdhon fikirhon xıştanuna rasunda bə’də “Ve fikirişmun, in bijlə siçin kunun ye kələh və zıhrinə şirə ye xubiyi mudunı soxtan?” suolirə ve doran bə cizgi filmi dənışirana, bə’də bə mətnə xundani mudunind girəştan, və yo dər’h’öl mətnə ımbı xunda soxtan.

Mətnə ve növbeyi mudunind xundan və yo əz ve rolhon öyin üsuli ve istifoda soxtan ımbı xunda soxtan. Ve rolhon öyinə şogirdhon ve marağı ımbı ki, qəbül sozund.

Xundan prasesi varasda bə’də şogirdhon bı sər mətnə kora bı 79-toyin səhifə dora birə tapşırıqhona bə əsosi mudunund bı cö rasundan. İn tapşırıqhon qrup kori və yo fərdi qayda bə h’əyot girərundan. Bə şogirdhon in mətnə ve “E’l və gılıdə” şeirirə ve mətni müqoyisə bərdan və uşuna janrhonirə bə müəyyən soxtani ımbı tapşırıq doran.

Vese xunara tapşırığı “Mənə tə bə hezım soxda xubihonman” və yo “Be man soxda birə xubi” mövzuhoni əz 8-10 cümlə iborət esse nöiştanişuna mudunind tapşırıq doran.

Num şogird \ Meyarhon	Mətnə bıstan xundan	İnşa bınöiştan	Düzgün bınöiştan
Adil	+	-	-
Mahirə	+	+	+
Leylo	-	-	-
Mətin	-	+	+

	Lolə	Nodir	Mohir
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.	+	+	+
Tapşırığa h’əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənışiran.		-	+
Tapşırığa h’əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Cip-cip cücəhonmon

Mövzu	Cip-cip cücəhonmon
Standarthon	2.1.2. Əz soda cümləhon ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırst bısoxtan. 4.1.1. Şinirə sıxan və soda cümləhona düzgün bınöıştan. 4.1.3. Bə əsos müşohidə və təəssürothon həsmi bijlə inşa bınöıştan. 3.2.1. Müvofiq mətnhona düzgün baxundan. 2.1.1. Bə h'əqq müşohidə soxta, şinirə və xundahon sıxan bısoxtan.
Məqsədhon təlim	
Forme kor	Kollektiv kor, ve cıfthon kor, fərdi kor
Metodhon	Diskussiya və müşohidə
Nəticəhon təlim	• Bə h'əqq xunde xıştan sıxan bısoxtan • dialoqhon tərtib bısoxtan • sıxan və cümləhona düzgün bınöıştan • inşa bınöıştan • mətnə baxundan
Nitq bacarıqhoni	
Güşdoştan	Güşdoştan, bə nitq birə əsos fakthona cürö soxtan
Sıxansoxtan	Ve ru şəkil sıxan soxtan, mətn tərtib soxtan

Motivasiya be dırst soxtan musiqiyi bə Qəmbər Hüseynli, sıxanhoni bə Tofiq Mütəllibov oid mə'nirə mudunind istifoda soxtan. Mə'nirə bə əsosi kəşirə birə cizgi filmirəş ımbı nümayiş soxtan. Link beşmun təqdim bəbiran.

<https://www.youtube.com/watch?v=3IsWpgMzx54>

İşmun bə şogirdhon mətnə xundana na, ve musiqi dorana mudunind tapşırıq doran. Məni bə e'lhon oşino birə bə'də ürə ve musiqi xundan çətin na san boşı. Bı eyni zamon ve Musiqi dərsi integrasiya san dunind soxtan. Bə şogirdhon ve mətn kinin san dora boşı:

	Lolə	Nodir	Mohir
Tapşırığa bı cö bırasundan və dora tələbhona bı sər baftoran.	+	+	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni bə əvvəlin təcrübəhon bıdənışiran.		-	+
Tapşırığa h'əll bısoxtəni ve sürəti kor bısoxtan.	+	-	-

Buraxılış məlumatı

TAT DİLİ 2

Ümumi təhsil müəssisələrinin 2-ci sinifləri üçün
Tat dili fənni üzrə dərsliyin (qrif nömrəsi: 2024-011)

METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəllif **Dadaş Əliyev**
Layihə rəhbəri **Nərgiz Cabbarlı**

Buraxılışa məsul **Rəfiq Kazımov**
Dizayner və səhifələyici **Sufi Səfərli**
Üz qabığının dizaynı **Ayaz Abdulzadə**
Texniki redaktor **Sevinc Yusifova**
Baş redaktor **Samirə Bəktaş**
Texniki direktor **Allahverdi Kərimov**
Nəşriyyat direktoru **Sevil İsmayılova**

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 6,6. Fiziki çap vərəqi 8. Formatı 57x82¹/₈.
Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 80.
Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 10-12. Ofset kağızı. Ofset çapı.
Sifariş . Pulsuz. Bakı – 2024

Çap məhsulunu nəşr edən:
“Şərq-Qərb” ASC
(Bakı, AZ1143, Hüseyn Cavid pr., 111)

Pulsuz